

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	29839 Воєнна політологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29839
Назва ОП	Воєнна політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Свідерська Ольга Іванівна, Солтівський Орест Ростиславович, Шмаленко Юлія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	07.02.2024 р. – 09.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://mil.knu.ua/files/1412_1351782393.pdf
Програма візиту експертної групи https://mil.knu.ua/files/1412_358682517.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Акредитаційна експертиза відбувалася в очному форматі оскільки згідно з пунктом 2.7 вимог «Переліку службової інформації, що є власністю держави», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2015 № 319 (розділ 2 «Сфера оборони, економіки, освіти і державної безпеки», опис освітньої програми не підлягає опублікуванню у відкритих джерелах. Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ВІКНУ) має багаторічний досвід з підготовки фахівців-політологів (з 2000 р.). ВІКНУ здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 052 «Політологія» на двох рівнях вищої освіти. ОП «Воєнна політологія» реалізується з 2018 р. У 2021 р. ОП було оновлено відповідно до вимог Стандарту вищої освіти та Професійного стандарту «Офіцер тактичного рівня ЗСУ (Воєнна політологія) ВОС 340004». Навчання здобувачів вищої освіти відбувається за державний кошт і за поданням Замовника: Головного управління морально-психологічного забезпечення ЗСУ (ГУМПЗ). Програма фокусується на спеціалізованій підготовці воєнних політологів для військових підрозділів у сферах політичних комунікацій та інформаційно-пропагандистського забезпечення підрозділів Збройних Сил України. ОП є результатом тісної співпраці ГУМПЗ, гаранта програми та кафедр ВІКНУ й політології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУШТ). До реалізації освітньої програми залучені досвідчені науково-педагогічні працівники з належною кваліфікацією, в т.ч. з безпосереднім досвідом військової справи та спеціальною освітою: учасники бойових дій та офіцери з морально-психологічного забезпечення. Значна кількість викладачів ВІКНУ вільно володіє іноземною мовою рівня СМР-2 за стандартом НАТО. У 2024-му році планується перегляд освітньої програми з урахуванням викликів сьогодення пов'язаних з воєнними подіями та потребами Замовника. Програма характеризується посиленою практичною підготовкою фахівців відповідно до стандартів НАТО. Під час виїзної акредитаційної експертизи ЕГ мала можливість безпосередньо ознайомитися з усіма необхідними документами, які забезпечують реалізацію ОП, перевірити достовірність інформації наданої у Відомостях про самооцінювання, проаналізувати інформацію отриману на зустрічах з фокус-групами, що дало можливість зробити висновок про відповідність якісного рівня організації освітнього процесу. На підставі чого, можна констатувати, що ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за цією програмою у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка загалом відповідають усім критеріям Додатка до Положення про акредитацію освітніх програм на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони. Унікальність ОП в інноваційному поєднанні базової політологічної освіти та військової спеціалізації для майбутніх офіцерів, що дозволяє ефективно виконувати завдання політико-інформаційного супроводу діяльності ЗСУ. ОП відповідає Стандарту вищої освіти з політології та професійному стандарту «Офіцер тактичного рівня ЗСУ (Військова політологія)». Постійне вдосконалення ОП враховує кращі вітчизняні та міжнародні практики цивільної й військової освіти країн НАТО. ОП забезпечує 100% працевлаштування випускників, яким присвоюється кваліфікація бакалавра політології за спеціалізацією «Воєнна політологія, офіцер тактичного рівня». До реалізації ОП залучені науковці, висококваліфіковані військові фахівці та представники Замовника. Тісна співпраця із Замовником забезпечує відповідність підготовки сучасним викликам у сфері оборони. ОП ефективно розвиває soft skills через окремі дисципліни, заходи та зустрічі зі вітчизняними та закордонними спікерами. Здобувачі та викладачі активно залучаються до академічної мобільності. В освітньому процесі застосовуються інтерактивні методи з використанням мультимедіа. Програми іспитів і теми кваліфікаційних робіт формуються з огляду на потреби Замовника. Діє система заходів для об'єктивного оцінювання результатів навчання: колегіальне оцінювання, письмова форма атестації. Реалізується політика нульової толерантності до порушень академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи проходять зовнішнє рецензування та безплатну перевірку на плагіат. Комплексно забезпечено умови для навчання, розвитку та безпеки учасників освітнього процесу: аудиторії оснащені сучасним обладнанням: мультимедіа, симулятори бойових дій, лінгафонні кабінети; система психореабілітації, полігон, автоклас, медпункт, укриття. Функціонує служба психологічної підтримки. Своєчасному реагуванню на проблемні моменти реалізації ОП сприяє системний моніторинг ОП на локальному та загальноуніверситетському рівнях. Проводять регулярні опитування ключових стейкхолдерів для отримання зворотного зв'язку щодо рівня задоволеності якістю програм, організацією процесу, викладанням. Якість викладання регулярно оцінюється за результатами опитувань здобувачів після кожної дисципліни, що дозволяє оперативно реагувати та враховувати їх думку. Позитивні практики. Активна участь Замовника у забезпеченні якості підготовки. Створення окремого підрозділу з питань якості освіти у ВІКНУ. Постійний моніторинг кар'єрного шляху випускників програми. Залучення учасників освітнього процесу до міжнародних програм обміну. Впровадження програм віртуальної міжнародної мобільності. Запрошення вітчизняних та іноземних експертів для проведення відкритих лекцій. Мотивація здобувачів до наукової роботи та їх навчання у неформальній освіті через врахування результатів при розподілі на службу. Система мотивації НПП через нагороди та премії. Безоплатне удосконалення мовних навичок учасників освітнього процесу. Можливість безоплатного здобуття прав водія категорій В і С.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. Необхідно розширити перелік освітніх компонентів відповідно до актуальних потреб. Потрібно оновити матриці відповідності для визначення чіткого зв'язку між ОК, компетентностями та результатами навчання. Назва вибіркового блоку збігається з назвою ОП, що ускладнює вибір здобувачам. Вибіркові дисципліни починаються з 1-го семестру, що заважає свідомому вибору здобувачів. Бракує вибірових дисциплін від випускової кафедри за специфікою ОП. Відсутнє викладання іноземними мовами. Значна частина практичної підготовки є факультативною, хоча ОП позиціонується як прикладна. Відсутні практики врахування результатів академічної

мобільності та неформальної освіти здобувачів. Потребує вдосконалення зміст окремих освітніх компонентів на основі наукових здобутків викладачів. Інформація про комплексний кваліфікаційний іспит відсутня у відповідному розділі ОП. Відсутнє внутрішнє положення щодо врегулювання конфліктів, адаптоване до специфіки ВІКНУ. Не всі приміщення обладнані пандусами, що ускладнює доступ для певних категорій працівників. До робочої групи ОП входять лише науково-педагогічні працівники. Інформація про ОП обмежена в доступі для широкого загалу. Рекомендації: Гаранту ОП та робочій групі у новій редакції ОП: 1) узгодити матриці результатів навчання, чітко прописавши внесок кожного ОК у формування компетентностей та досягнення результатів навчання. 2) для полегшення вибору здобувачів переглянути блокову систему вибіркового ОК, аби чіткіше диференціювати їх змістове наповнення; запровадити вибіркові ОК з 2-го семестру/навчального року; залучити випускову кафедру до розроблення альтернативних вибіркового дисциплін, пов'язаних з її профілем та зорієнтованих на особливості ОП. 3) започаткувати практику викладання окремих обов'язкових та/або вибіркового дисциплін англійською чи іншими іноземними мовами. 4) врегулювати забезпечення практичної підготовки як обов'язкової складової ОП. 5) ввести до компонентів ОП інформацію про комплексний кваліфікаційний іспит як один із видів контрольних заходів. 6) узагальнювати всі пропозиції стейкхолдерів в окремому звіті за результатами громадського обговорення. Гаранту ОП та НПП з нового навчального року: 1) запровадити практики визнання результатів академічної мобільності та неформальної освіти. 2) оновити зміст РПНД з урахуванням власних наукових досягнень. 3) розглянути можливість впровадження бінарних лекцій та/або практичних занять за участю фахівців-практиків. Керівництву ВІКНУ та гаранту ОП: 1) розробити власний документ щодо врегулювання можливих конфліктних ситуацій з урахуванням особливостей діяльності закладу. 2) облаштувати приміщення пандусами для створення інклюзивного середовища. 3) розширити склад комітету ОП із залученням окрім НПП, здобувачів та представників Замовника. 4) з огляду на принципи прозорості та підзвітності, варто знайти оптимальний баланс у розкритті необхідних відомостей ОП, впорядкувати наповнення сайту закладу.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП сформульовано чітко, відповідно до Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» і передбачають підготовку висококваліфікованих військових фахівців-політологів, здатних здійснювати інформаційний супровід підрозділів Збройних Сил України, виконувати типові службові функції відповідно до первинних посад з широким доступом до працевлаштування в Збройних Силах України і особливим інтересом до інформаційно-пропагандистського забезпечення військ в умовах підвищеного нервово-емоційного, інтелектуального, фізичного та інших видів навантаження, що характеризуються невизначеним характером обставин та можуть становити реальну загрозу для життя і здоров'я людей. Цілі програми узгоджуються з місією та стратегією ЗВО, які визначені Стратегічним планом розвитку КНУТШ на період 2018-2025 рр. (<https://cutt.ly/wwNjfw6X>) та Положенням про ВІКНУ (<https://cutt.ly/WwV1tmya>). Особливість та унікальність ОП полягає в її інноваційності та ексклюзивності на ринку освітніх послуг України. Практика вказує на те, що наукові надбання НПП, які залучені до реалізації ОП, є унікальними і затребуваними в партнерів з держав-членів ЄС та НАТО. Очевидно, що в стані фактичної війни з РФ саме випускники ОП будуть основною «рушійною силою» у вирішенні завдань із налагодження належного рівня морально-психологічного забезпечення та стратегічних комунікацій. ОП є унікальною і не має аналогів у системі військової освіти України. Унікальність програми, крім того, зумовлює той факт, що базову підготовку з політології здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» за ОП отримують на базі філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУТШ). Теоретичні знання закріплюють під час військової практики та проходження військового стажування на посадах офіцерів-політологів, офіцерів відділення внутрішньо-комунікаційної роботи, офіцерів інформаційно-психологічного відділення та офіцерів відділення морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Основними замовниками (роботодавцями) на підготовку військових фахівців за ОП «Воєнна політологія» є ГУМІПЗ. ЕГ встановила, що врахування позицій та потреб зацікавлених осіб відбувалося при визначенні програмних результатів навчання (далі – ПРН) та цілей ОП. Стейкхолдери на фокус-групах зазначили, що вони, на постійній основі, мають можливість долучитися до обговорення ОП, надавати свої пропозиції та рекомендації, а також з

потенційно працевлаштованими особами – здобувачами, що навчаються на даній ОП. За свідченнями гаранта, що знайшло своє підтвердження під час акредитаційного візиту, всі пропозиції стейкхолдерів аналізуються та враховуються в якості нових ОК або в тематиці курсових та кваліфікаційних бакалаврських робіт. Під час фокус-груп ЕГ отримала від роботодавців, випускників низку пропозицій щодо покращення змісту ОП. Узагальнюючи надані пропозиції, роботодавці повідомили, що будуть рекомендувати надалі ввести до змісту ОП ОК, що стосуються поглибленого вивчення демократичних цінностей та принципів, а також спеціалізованих філософських та політологічних дисциплін, пов'язаних із політичною культурою та ідеологією, використанням політичних технологій. Випускники висловили побажання збагатити зміст підготовки шляхом розширення компоненти, що стосуються soft skills необхідних сучасному фахівцю-політологу: більше уваги приділити формуванню лідерських якостей та навичок управління колективом, що дозволить майбутнім фахівцям ефективно будувати роботу в команді, розподіляти повноваження, ставити завдання та контролювати їх виконання. Наявність рекомендацій від стейкхолдерів є позитивним сигналом, що свідчить про їхню зацікавленість в удосконаленні освітньої програми, та потребує від гаранта та робочої групи надалі налагодити ефективний діалог з усіма стейкхолдерами під час наступного оновлення ОП. ЕГ висловила побажання узагальнювати пропозиції всіх зацікавлених сторін у вигляді зведеної інформації, що сприятиме відкритості та прозорості процесу обговорення ОП під час її перегляду.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання ОП визначаються з урахуванням потреб ринку праці та тенденцій розвитку спеціальності. Про це свідчить вибірково аналіз навчальних програм ключових ОК за спеціальністю. Тенденції розвитку спеціальності постійно визначаються та підлягають уточненню під час проведення наукових, науково-практичних конференцій, семінарів, та насамперед, досвідом проведення заходів, спрямованих на внутрішньо-комунікаційну роботу та морально-психологічне забезпечення у військах. При створенні ОП був використаний вітчизняний та закордонний досвід. ЕГ встановила: 1. Першочергово вітчизняний досвід було залучено з ОП ОР «бакалавр» «Політологія» Філософського факультету КНУТШ (ОК17). Певні компоненти освітньої програми було залучено завдяки взаємодії з ЛНУ імені Франка (ОК9), Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д. Ушинського (ОК18). Під час розроблення суто військової складової програми було враховано досвід та практику підготовки військових фахівців тактичного рівня у Національній академії сухопутних військ (НАСВ) за спеціалізацією «Морально-психологічне забезпечення у підрозділах, на кораблях (за видами збройних сил)». 2. Зарубіжний досвід було імплементовано шляхом тісної взаємодії гаранта ОП та НПП, що залучені до її реалізації, з Військовою академією імені Георгія Раковського (Софія, Болгарія) (ОК20), Академією сухопутних військ імені Ніколає Белческу (Сібіу, Румунія) (ОК5, ОК12, ОК16). Врахування тенденцій ринку праці, галузевого та регіонального контексту в процесі формування цілей та ПРН відбувається шляхом участі представників Замовника на підготовку військових фахівців (роботодавців) у процесі формування цілей та ПРН (див. підкритерій 1.2).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітні компоненти ОП «Воєнна політологія», відповідно до робочих програм навчальних дисциплін (далі – РПНД), передбачають досягнення необхідних результатів навчання. За результатами аналізу матеріалів самооцінювання, вивчення додаткових матеріалів, матриць відповідності та за підсумками зустрічей у фокус-групах ЕГ вважає, що ОП «Воєнна політологія» дозволяє досягти РН, що визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, який затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2020 № 911. ПРН ОП відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. ОП «Воєнна політологія» має чітко сформульовані цілі, що тісно корелюють із місією та стратегією КНУТШ та є результатом всебічних консультацій із ключовими стейкхолдерами. Цілі програми синхронізовані зі Стратегічним планом розвитку Університету на період 2018-2025 років та спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців з політології для військових підрозділів у сфері політичних комунікацій. Унікальність програми полягає в інноваційному поєднанні базової політологічної освіти та військової спеціалізації для майбутніх офіцерів ЗСУ. Такий симбіоз дозволяє ефективно втілювати практичні завдання із політико-інформаційного супроводу діяльності ЗСУ в екстремальних умовах. Безперервна співпраця з Замовником сприяє підготовці фахівців відповідно до актуальних викликів із забезпечення обороноздатності держави. Позитивні

практики. Під час розробки та імплементції ОП «Воєнна політологія» успішно впроваджувався досвід інших вітчизняних та закордонних ЗВО в контексті як цивільної, так і військової освітньої складової.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Необхідне розширення кількості ОК, спрямованих на задоволення тих освітніх потреб, які є затребуваними та актуальними. При спілкуванні з представниками здобувачів, випускників та роботодавців висловлювались пропозиції, що стосувалися збільшення кількості ОК, що стосувалися б ідеологічно-пропагандистської складової, інформаційно-психологічних операцій та спеціалізованої політологічної складової. Рекомендації. Під час наступного оновлення ОП, робочій групі врахувати побажання стейкхолдерів в контексті збільшення ОК, спрямованих на ідеологічно-пропагандистську, інформаційно-психологічну та спеціалізовану політологічну складову. Узагальнювати пропозиції всіх зацікавлених сторін у вигляді зведеної інформації, що сприятиме відкритості та прозорості процесу обговорення ОП під час її перегляду.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 1.1, 1.3, 1.4 повністю. Вимоги підкритерію 1.2 виконані частково. Суттєві недоліки відсутні. Несуттєвими недоліками ЕГ вважає: • недолік за підкритерієм 1.2 – наявні рекомендації від стейкхолдерів свідчать про потребу перегляду ОП та оновлення освітніх компонентів за актуальними та популярними напрямками, що відповідали б побажанням стейкхолдерів. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 1 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП – 240 кредитів ЄКТС (25% з яких забезпечуються дисциплінами вільного вибору здобувача). Термін навчання за ОП – 3 роки та 10 місяців. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин, що відповідає вимогам п. 5 ст. 5, п. 13 частини першої ст. 1 Закону України «Про вищу освіту». ОП містить загальні та спеціальні (фахові) компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Понад 85% обсягу ОП спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, що визначені Стандартом вищої освіти. Загальна структура ОП відповідає встановленим вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП структурована на обов'язкові (180 кредитів, з яких: практична підготовка здобувачів – 3 кредити ЄКТС; підготовка та захист бакалаврської роботи – 6 кредитів ЄКТС); та вибіркові ОК (60 кредитів ЄКТС). Аналіз змісту ОК та взаємозв'язків між ними дозволяє ЕГ констатувати логічність їх розміщення та послідовність викладання. НП та структурою ОП чітко поділено ОК на обов'язкову складову та два вибіркових блоки: блок 1 («Військова політологія»; блок 2 «Внутрішньо-комунікаційна робота та інформаційний супровід») та перелік дисциплін, форми контролю у яких не плануються і мають факультативний характер. У ході проведеної експертизи визначено: ОК із вибіркових блоків переважно забезпечується кафедрою політології філософського факультету КНУТШ. Структурно-логічна схема розділяє вивчення ОК на базову, фахову та поглиблену фахову підготовку, пропонуючи здобувачам набувати компетенції через чітко визначені ОК загально-гуманітарного та природничого спрямування, базової підготовки із політології, практичної політології, військової підготовки та воєнної політології. Аналіз ОП та НП дав змогу виявити, що ОК запропоновані до вивчення викладаються чітко, послідовно та узгоджено. У 1-му семестрі здобувачі

вивчають такі ОК, як «Вступ до спеціальності», «Вступ до політології», «Історію України» тощо. У всіх наступних семестрах вивчаються ОК, які дозволяють поглиблено вивчати предметну галузь. У форми підсумкової атестації виведені «Комплексний іспит», «Комплексний іспит з іноземної мови», «Підготовка та захист бакалаврської (кваліфікаційної) роботи». Під час проведення експертизи ЕГ виявила, що значна частина практичної підготовки винесена поза основні компоненти і має факультативний характер, хоча програма заявлена як освітньо-професійна прикладна. Проведений аналіз матриць відповідності вказує на необхідність їхнього оновлення та чіткості визначення взаємозв'язків ОК із компетенціями та програмними результатами, про що ЕГ зазначила під час акредитаційного візиту. Аналіз ОП, навчального плану, робочих програм ОК дають змогу ЕГ констатувати: загалом освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області, визначеній Стандартом вищої освіти та професійним стандартом «Офіцер тактичного рівня ЗСУ (Воєнна політологія) ВОС 340004». ОП містить 33 обов'язкові ОК, з яких зміст 28 дисциплін (85%) безпосередньо відповідає опису предметної області ОП («Історія України», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Політичний менеджмент та політичне прогнозування», «Вступ до спеціальності», «Електоральна політологія», «Військова психологія», «Воєнна політологія», «Військова практика за фахом та ін.). Аналіз матриць відповідності професійних компетентностей компонентам ОП засвідчив спрямованість цих ОК на формування, як загальних, так і спеціальних компетентностей. Зокрема, ЗК 01 (Знання предметної області та розуміння професійної діяльності) забезпечуються ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 07, ОК 08, ОК 09, ОК 11, ОК 17, ОК 18, ОК 19, ОК 24, ОК 27, ОК 31, ОК 33. ЗК 06 (Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні) забезпечуються ОК 05, ОК 19, ОК 33. ЗК 07 (Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя) забезпечується: ОК 01, ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 07, ОК 11, ОК 13, ОК 27, ОК 31, ОК 33. СК 01 (Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки) ОК 03, ОК 05, ОК 08, ОК 17, ОК 18, ОК 33. СК 03 (Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та політичної думки) забезпечуються ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 08, ОК 11, ОК 27, ОК 33. СК 06 (Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні) забезпечуються ОК 05, ОК 18, ОК 33. Вивчення ЕГ матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП засвідчило спрямованість цих ОК переважно на формування тих компетенцій, які повною мірою відповідають Стандарту вищої освіти «Політологія» та професійному стандарту «Офіцер тактичного рівня ЗСУ (Воєнна політологія) ВОС 340004». Проведений аналіз матриць відповідності, очікуваних програмних компетентностей, а також робочих програм, у тому числі програм практик (основних ОК і факультативних), програми підготовки до атестаційного іспиту дозволяє зробити висновок про відповідність змісту ОП предметній області. ЕГ звернула увагу, що попри створені умови з удосконалення мовних компетентностей здобувачів та наявний потенціал НПП, ОП не передбачає викладання ОК іноземними мовами.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія у КНУТШ реалізується через вільний вибір 25 % ОК, як відображені у запропонованих блоках вибіркових ОК, вивчення додаткових факультативних ОК, здобуття неформальної освіти як у межах ЗВО, так і поза ним, академічної мобільності. Індивідуальну освітню траєкторію здобувача регулює Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (від 11.04.2022 р. <https://cutt.ly/nwVXi1IU>), згідно з яким освітня траєкторія здобувача відображається у його індивідуальному плані здобувача, який містить інформацію про обов'язкові ОК (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи) ОП та ОК (види робіт), що вибрані здобувачем у порядку реалізації його права на вибір 25% ОК від загального обсягу програми підготовки. У пункті 4.10 Визнання результатів Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (від 12.06.2020 р. <https://cutt.ly/1wVXiSqT>) чітко визначена процедура зарахування формальної та неформальної освіти. Згідно з Інструкцією з формування індивідуального навчального плану та вибору курсантами навчальних дисциплін (блоків навчальних дисциплін) вільного вибору (від 26.08.2021 р. <https://cutt.ly/9wV3r2hk>), вибір блоку здобувачі здійснюють після ознайомлення зі змістом робочих програм. Силабуси, як форма інформування про зміст ОК, у ВІКНУ непередбачені. Ознайомлення зі змістом вибіркових ОК відбувається на кафедрі. Процедура вибору має кілька етапів: здобувач подає рапорт на ім'я начальника випускової кафедри щодо переліку обраних ОК; кафедрою розробляється проект наказу щодо закріплення за здобувачами дисциплін вільного вибору, після підписання якого начальником ВІКНУ формуються індивідуальні навчальні плани за формою встановленою наказом МОУ від 12.11.2020 №412 «Про організацію підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у закладах фахової перед вищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти» (<https://cutt.ly/WwVXdRCR>). Здобувач також має можливість обрати ОК з інших ОП. Під час експертизи у ЕГ

виникли певні зауваження. Назва першого вибіркового блоку «Військова політологія» фактично дублює назву ОП «Воєнна політологія», що може ускладнювати здобувачам вибір. Під час розмови ЕГ зі здобувачами різних курсів, а також випускниками ОП встановлено: абсолютно всі обирали перший блок. Також ЕГ виявила, що вибіркові ОК починаються із 1-го семестру, що на думку, ЕГ є не зручним, позаяк, здобувачі мають обмежену кількість часу для здійснення об'єктивного вибору, а тому переважно їх вибір (і це підтвердили здобувачі) ґрунтується на рекомендаціях старшокурсників. Загалом ЕГ підтверджує, що структура ОП надає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, а здобувачі мають змогу здійснити індивідуальний вибір ОК в обсязі, який визначений законодавством.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (від 11 квітня 2022 р. <https://cutt.ly/nwVXi1IU>) практична підготовка охоплює навчальні та виробничі практики, науково-дослідницьку роботу. Специфіка ОП полягає у врахуванні практичної підготовки здобувачів згідно з наказом МОУ (від 12.01.2016 р. №5 <https://cutt.ly/RwVXjqH2>). ЕГ визначила: за ОП практична підготовка реалізується у формі військової практики за фахом (VI семестр), перелік місць для проходження практики визначаються ГУМПЗ спільно з Командуванням Сухопутних військ ЗСУ. У робочому плані крім зазначеної практичної підготовки виведені ще 5 форм факультативної практичної підготовки, що здійснюється на підставі «Професійної програми підготовки офіцера тактичного рівня» за стандартами НАТО (L-1A, L-1B): Практична підготовка за програмою «Бойова система виживання воїнів» (I семестр); Практична підготовка «Командир відділення» (II семестр), Навчальна практика «Командир відділення» (III семестр), Практична підготовка «Командир взводу» (IV семестр), Навчальна практика «Командир взводу» (V семестр), Військове стажування за фахом (VII семестр). ЕГ вважає необґрунтованим рішення винесення до факультативів такої значної частини практичної підготовки та рекомендує під час чергового оновлення ОП у 2024 році переглянути підхід до регламентування практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Під час акредитаційної експертизи ЕГ ознайомилася та проаналізувала робочі програми практики, всі форми звітної документації за результатами проходження практики здобувачами вищої освіти. Враховуючи практичну спрямованість освітньої програми, експертна група рекомендує розглянути можливість створення наскрізної програми практики. Така програма має демонструвати логічну послідовність проходження практик для набуття здобувачами необхідних професійних компетентностей. ЕГ звернула увагу, що здобувачі вищої освіти цілком задоволені рівнем практичної підготовки, про що свідчать результати опитування, з якими мали можливість ознайомитися ЕГ.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОП закладена можливість набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) у здобутті загальних компетенцій: здатність до адаптації та дії в новій ситуації (у т. ч., в умовах воєнного стану) (ЗК 1), знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2), здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 4), здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів діяльності) Згідно з поданими матрицями відповідності soft skills формуються у межах ОК 02, ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 07, ОК 08, ОК 09, ОК 11, ОК 17, ОК 18, ОК 19, ОК 20, ОК 24, ОК 27, ОК 31, ОК 33. Можливості розвитку soft skills наявні й у здобутті спеціальних (фахових) компетенцій: здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (СК 1); здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК 3); здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах її функціонування (СК 5) Soft skills формуються у межах ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 08, ОК 11, ОК 14 ОК 15, ОК 17, ОК 18, ОК 27, ОК 33. Розвиток soft skills корелює з досягненням таких ПРН: вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності (ПРН 2); мати навички професійної комунікації (ПРН 5); вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (ПРН 8); презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей (ПРН 16). Згідно з матрицею забезпечення ПРН відповідними компонентами soft skills формуються у межах ОК 02, ОК 03, ОК 05, ОК 06, ОК 08, ОК 09, ОК 29, ОК 33. Додатково soft skills для здобувачів ОП, що акредитується формуються завдяки активному залученню їх до наукової діяльності (виступи на всеукраїнських та міжнародних конференціях, участі та написанні наукових робіт, активній участі у соціальному житті ВІКНУ: різноманітні змагання, у тому числі брейн-ринг, на якому здобувачі ОП здобули перемогу, відвідування тематичних заходів. Наприклад, офіційна сторінка ВІКНУ у Фейсбуці містить інформацію про всі проведені заходи. Зокрема, 31 жовтня 2023 року здобувачі ВІКНУ були запрошені на зустріч, присвячену 140-річчю генерала армії Української Народної Республіки Марка Безручка, яка відбулася в Інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану, 03 жовтня 2023 року відбулася тематична зустріч про минуле та сучасне Маріуполя. Захід відбувся за участі науковців, краєзнавців, військовослужбовців, зокрема Маріупольської бригади та захисників Маріуполя з Азову тощо (<https://cutt.ly/iwVMcR4e>) ЕГ констатує, що ОП повною мірою забезпечує набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям програми.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Згідно ОП після успішного завершення навчання випускникам присвоюється кваліфікація «Бакалавр політології за спеціалізацією «Воєнна політологія, офіцер тактичного рівня». Професійний стандарт політолога відсутній, однак зважаючи на специфіку при формуванні ОП ініціативна група враховувала можливості професійної реалізації випускників згідно з Професійним стандартом офіцера тактичного рівня ЗСУ (Військова політологія: ВОС 340004) та Національного класифікатора професій (ДК 003:2010): підклас 2443 «Професіонали в галузі філософії, історії та політології». Такі освітні компоненти, як: «Історія України», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Вступ до спеціальності», «Політичний менеджмент та прогнозування», «Сучасна політична історія країн світу», «Електоральна політологія», а також освітні компоненти ОК 05, ОК 06, ОК 08, ОК 09, ОК 24, ОК 27, ОК 31 забезпечують знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК1); Освітні компоненти «Воєнна політологія», «Електоральна політологія», «Політичний менеджмент та прогнозування» забезпечують здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності (СК 5); освітні компоненти «Історія зарубіжних політичних вчень», «Загальна військова педагогіка», ОК 05, ОК 06, «Вступ до спеціальності», ОК 08, «Сучасна політична історія країн світу» забезпечують здатність розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності (ПРН1). Освітні компоненти «Історія України», «Історія зарубіжних політичних вчень», ОК 05, ОК 06, ОК 11 забезпечують розуміння історії, закономірності та етапів розвитку предметної сфери політології, знання її цінності та досягнення (ПРН 7). Зміст освітньої програми враховує вимоги Професійного стандарту офіцера тактичного рівня ЗСУ (Військова політологія: ВОС 340004) та підкласу 2443 Національного класифікатора професій (ДК 003:2010): «Професіонали в галузі філософії, історії та політології».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Визначення обсягу ОП та її окремих компонентів регулюються згідно п.5 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (від 11.04.2022 р. <https://cutt.ly/zwVXT2Ze>), п.п.4.4. Положення про організацію освітнього процесу в ВІКНУ (<https://cutt.ly/EwVXYPtX>), наказу МОУ (від 09.01.2020 р. <https://cutt.ly/owVXY4pi>) та наказу МОУ (від 12.11.2020 р. <https://cutt.ly/NwVXUoFx>). Згідно з зазначеними нормативними документами кількість годин навчальних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами освіти здатності навчатися автономно та становить (у відсотках до загального обсягу навчального часу, для денної форми навчання): від 33 до 50 – за бакалаврським рівнем. Обсяг часу, відведений для самостійної роботи здобувача, визначається рівнем освітньої програми за Національною рамкою кваліфікацій, фіксується в описі освітньої програми, навчальному плані і становить від 50 до 67 % для денної форми навчання за освітнім ступенем бакалавра. Навчальне навантаження на тиждень здобувача складає від 45 до 54 академічних годин, з них – 20 год самостійної підготовки. Навчальний день здобувача триває не більше 9 академічних годин: до 6 годин для проведення всіх видів навчальних занять, та не менше ніж 3 години на самостійну роботу. Співвідношення самостійної роботи до навчальних занять в розрізі конкретного ОК визначається РПНД та вказівками викладача і складає від 33 до 50 % загального обсягу навчального часу. Згідно з наданим ЕГ навчальним планом встановлено, що реальне навантаження здобувачів вищої освіти та розподіл годин на аудиторну та самостійну роботу відповідає задекларованим нормам. У цілому обсяг компонентів ОП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів та забезпечує досягнення цілей та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти ОП «Воєнна політологія» за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони. Освітня програма відображає предметну сферу, визначену Стандартом вищої освіти з політології та професійним стандартом «Офіцер тактичного рівня ЗСУ (Військова політологія)». ОП містить 33 обов'язкові освітні компоненти, більшість з яких (28 дисциплін, або 85%) безпосередньо відповідають опису предметної галузі. Аналіз матриці засвідчив, що ці компоненти формують компетентності, узгоджені зі Стандартом вищої освіти та Професійним стандартом. Після завершення навчання випускникам присвоюється кваліфікація бакалавра політології за спеціалізацією «Воєнна політологія, офіцер тактичного рівня». ОП ефективно розвиває соціальні навички через окремі ОК, залучення здобувачів до наукової роботи, участі в конференціях і заходах, а також зустрічі з вітчизняними та закордонними спікерами. Позитивні практики. ОП сформована таким чином, що дозволяє набувати здобувачам компетенцій через чітко визначні ОК загально-гуманітарного та природничого спрямування, базову підготовку із політології, практичну політологію, військову підготовку та військову політологію, що дозволяє

повною мірою поєднувати військову та політологічну складову ОП. Залучення здобувачів до наукової діяльності, сприяння навчанню здобувачів у неформальній освіті та академічній мобільності, залучення здобувачів освіти до відкритих лекцій, які проводять запрошені українські та закордонні експерти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. Проведений аналіз матриць відповідності вказує на потребу в їх оновленні та уточненні взаємозв'язків між ОК, компетентностями та ПРН. Назва першого вибіркового блоку «Військова політологія» фактично збігається з назвою ОП «Воєнна політологія», що може ускладнювати здобувачам вибір блоку для навчання. Під час спілкування ЕГ зі здобувачами різних курсів та випускниками з'ясувалося, що всі здобувачі обирали саме перший блок, а вибір здебільшого ґрунтувався на рекомендаціях старшокурсників чи назві блоку. Вибіркові дисципліни в ОП розпочинаються вже з 1-го семестру. На думку ЕГ, це дещо ускладнює можливість свідомого вибору здобувачами одного з запропонованих вибіркового блоків, оскільки на початку навчання у першокурсників фактично немає часу для детального ознайомлення та аналізу структури програми та її ОК. ЕГ звернула увагу, що попри створені умови з удосконалення мовних компетентностей здобувачів та наявний потенціал НПП, ОП не передбачає викладання дисциплін іноземними мовами. ЕГ зауважила, що в ОП бракує запропонованих випусковою кафедрою дисциплін за вільним вибором здобувачів, які могли б відображати специфіку та фокус ОП. ЕГ виявила, що значна частина практичної підготовки в ОП винесена за межі обов'язкових компонентів і має факультативний характер. Водночас освітня програма позиціонується як прикладна та орієнтована на здобуття професійних компетентностей. Рекомендації. Гаранту ОП та робочій групі у новій редакції ОП впорядкувати матриці відповідності, чітко прописавши внесок кожного ОК у формування загальних та фахових компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, що оптимізує освітній процес та полегшить моніторинг якості підготовки. Гаранту ОП та робочій групі у новій редакції ОП: для полегшення вибору здобувачів варто переглянути назви вибіркового блоків, щоб чіткіше диференціювати їх змістове наповнення; для поліпшення обґрунтованості вибору запровадити вибіркові дисципліни з другого семестру чи навчального року, що дозволить здобувачам краще зануритися в освітній процес та усвідомити власні інтереси та пріоритети; для розширення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії, залучити випускову кафедру до розроблення альтернативних вибіркового дисциплін, пов'язаних з її профілем та зорієнтованих на особливості ОП. Беручи до уваги кадрові можливості викладачів програми та посилений інтерес здобувачів до вивчення іноземних мов, ЕГ рекомендує гаранту та НПП започаткувати практику проведення окремих обов'язкових та/або вибіркового навчальних дисциплін англійською чи іншими іноземними мовами, що надасть доступ здобувачам до зарубіжних джерел та посилить інтеграцію в міжнародний освітній простір. Гаранту ОП та робочій групі у новій редакції ОП врегулювати забезпечення практичної підготовки як обов'язкової складової ОП: для більшої відповідності заявленому профілю, інтегрувати практичні компоненти безпосередньо в обов'язкову частину ОП, що зміцнило б її прикладний характер.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 2.1, 2.3, 2.4., 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 повністю. Вимоги підкритеріїв 2.2, 2.5 виконані частково. Суттєві недоліки відсутні. Несуттєвими недоліками ЕГ вважає: • недолік за підкритерієм 2.2. ЕГ на підставі проведеного аналізу виявила, що матриці відповідності потребують перегляду та оновлення, задля більшої чіткості та зрозумілості забезпечення ОК відповідних компетентцій та програмних результатів. Назва вибіркового блоку 1 «Військова політологія» дещо спотворює можливість вибору ОК, оскільки здобувачі можуть мати хибне уявлення про необхідність вибору саме цього блоку. • недолік за підкритерієм 2.5. Винесення до факультативів значної частини практичної підготовки здобувачів. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Проведення освітньої діяльності у ВІКНУ здійснюється відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України (від 09.06.2015 серія АЕ № 636455), Наказу Міністерства освіти і науки України (від 19.04.2021 року №49-л), регулюються Правилами прийому до КНУТШ (від 25 2023 р. <https://cutt.ly/IwVKcyGN>) та Додатком до них (від 22 травня 2023 р. <https://cutt.ly/1wVKnXZV>). Загалом правила прийому є чіткими, зрозумілими та структурованими,

містять інформативно-довідкові додатки, у них відсутні дискримінаційні положення. На сайті КНУТШ у вкладці абітурієнту та приймальна комісія розміщена детальна інформація щодо умов вступу та особливостей проведення вступної кампанії (<https://vstup.knu.ua/>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На навчання за ОП «Воєнна політологія» приймаються громадяни України, які відповідають установленим вимогам проходження військової служби та успішно пройшли вступні випробування. Кандидатами до вступу на ОП «Воєнна політологія» можуть бути особи з-поміж цивільної молоді, резервісти та військовозобов'язані, які мають повну загальну середню освіту, професійно-технічну освіту або вищу освіту віком від 17 років до 30 років. Конкурсний добір на ОП здійснюється відбірковою комісією ВІКНУ на основі документів про повну загальну середню освіту, сертифікатів національного мультипредметного тесту (НМТ) 2023 або 2022, або за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) 2020-2021 років з наступних конкурсних предметів: «Українська мова і література», «Математика», «Історія України» або «Іноземна мова», або «Біологія», або «Географія», або «Фізика», або «Хімія». Особливістю ОП «Воєнна політологія» є наявність обов'язкового проходження вступних випробувань з оцінки рівня фізичної підготовленості; психологічне обстеження; медичний огляд військово-лікарської комісії (<https://cutt.ly/5wB39LjR>). Такий підхід в організації конкурсного добору є необхідним, адже він дозволяє врахувати специфіку ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання ПРН, які отримані в інших закладах освіти регламентує Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (від 11 квітня 2022 року. <https://cutt.ly/zwVXT2Ze>). Зокрема, у підрозділі 4.10. детально описано процедуру визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, в тому числі під час академічної мобільності. Згідно зі згаданим положенням здобувач подає заяву про визнання результатів навчання. За рішенням керівника структурного підрозділу створюється комісія, яка розглядає заяву та встановлює відповідність отриманих результатів навчання із тими, що передбачені освітньою програмою. Комісія проводить зіставлення програми підготовки, її змістових аспектів, а також набутих здобувачем компетентностей та результатів навчання, з програмними результатами навчання і освітніми компонентами освітньої програми, для якої проводиться визнання. Рішення комісії, викладене письмово і підписане всіма членами комісії, є підставою для видання розпорядження керівником структурного підрозділу про визнання результатів навчання та зарахування кредитів, відповідно до обсягу кредитів виділених освітньою програмою для досягнення таких результатів. Додатковими нормативними актами, які регулюють визнання результатів навчання, є Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ (від 29 червня 2016 р. <https://cutt.ly/LwVMY6PW>); Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (від 10 травня 2023 р. <https://cutt.ly/HwVMTtFn>); Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУТШ (від 14 січня 2019 р. <https://cutt.ly/fwVMTNfp>). Під час зустрічей ЕГ із здобувачами, гарантом та адміністрацією ВІКНУ було підтверджено позитивні практики застосування правил переведення здобувачки Анастасії Б. до ВІКНУ із Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна у 2022/2023 навчальному році зі спеціальності «Політологія». Здобувачка склала визначену академічну різницю та продовжила своє навчання за ОП «Воєнна політологія». На сайті відділу академічної мобільності КНУТШ оприлюднено інформацію про актуальні програми академічної та віртуальної мобільності для здобувачів і викладачів (<https://mobility.knu.ua/>). ЕГ отримала підтвердження щодо участі НПП та здобувачів у програмі Еразмус+ упродовж 2019-2021 років. Водночас під час зустрічей з фокус-групами згадувалося, що на ОП відсутні приклади визнання результатів навчання за програмами мобільності, оскільки участь у них мала факультативний характер. Проте ці результати впливають на рейтинг здобувачів, який враховують під час подальшого розподілу. Результати соціологічного опитування здобувачів засвідчило, що більшість респондентів обізнані з можливостями академічної мобільності. Водночас варто запровадити практику визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти, щоб ефективніше використовувати переваги мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у КНУТШ регулюються: наказом Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2022 року №130 «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» від 08 лютого 2022 року (<https://cutt.ly/qwV1S3EL>); Положенням про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ (від 07 лютого 2023 р. <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>), Положенням про організацію освітнього процесу

у КНУТШ (від 11 квітня 2022 р. <https://cutt.ly/1wVCB1wj>) та Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (від 03 червня 2020 р. <https://cutt.ly/ywVCkhec>). Під час зустрічей ЕГ із здобувачами ОП «Воєнна політологія» вдалося встановити, що здобувачі виявляють зацікавлення щодо отримання неформальної освіти, адже її результати попри те, що не має прикладів врахування у навчальній діяльності, впливають на їхній індивідуальний рейтинг, який після закінчення навчання є важливим показником щодо майбутнього розподілу для здійснення військової служби. Викладачі випускової кафедри зі своїх навчальних дисциплін заохочують здобувачів проходити навчання на онлайн платформах, зокрема Prometheus, про що свідчать сертифікати продемонстровані ЕГ. Під час проведення експертизи ЕГ мала змогу ознайомитися з наявними сертифікатами. Наприклад, 9 здобувачів успішно завершили курс «Соціальні медіа та віртуальна реальність в освіті / суспільстві». Здобувачка Олександра Ж. отримала сертифікат підтвердження рівня володіння англійською мовою С1, здобувачка Лілія Д. отримала сертифікат «Застосування технологій в умовах війни», здобувачка Ольга С. отримала сертифікат із підтвердженням знань рівня А1 польської мови.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони. Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Військовий інститут всебічно сприяють набуттю компетентностей здобувачами через академічну мобільність та неформальну освіту. Здобувачі обізнані щодо можливостей академічної мобільності й неформальної освіти та позитивно ставляться до практики реалізації цих правил. Такі підходи дозволяють розширити освітній досвід за межами офіційної програми, опанувати додаткові компетентності та підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці. Здобувачі виявляють зацікавленість та мотивацію до отримання знань шляхом академічної мобільності та неформальної освіти, оскільки їхні результати впливають на рейтинг при подальшому розподілі. Позитивні практики. Окрім стандартних, визначених законом та приймальною комісією правил прийому на навчання КНУТШ за ОП «Воєнна політологія» існують додаткові вступні випробування з оцінки рівня фізичної підготовленості, психологічного обстеження та медичного огляду військово-лікарською комісією. Такий підхід підкреслює особливість ОП та дозволяє врахувати специфіку підготовки воєнних політологів. На ОП існує позитивна практика визнання результатів попереднього навчання відповідно до чинних нормативних документів, які регламентують процедуру перезарахування результатів, академічну мобільність та поновлення здобувачів. Така практика сприяє реалізації прав здобувачів на переведення і поновлення та визнання кредитів отриманих в інших закладах освіти, що дозволяє оптимізувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. Попри те, що здобувачі мають сертифікати про проходження неформальної освіти та виявляють зацікавленість і мотивацію в цьому, експертна група зазначає: в освітній програмі відсутні практики врахування результатів навчання за неформальною освітою. Хоча така освіта і не впливає безпосередньо на навчальний процес, вона важлива для професійного розвитку здобувачів. Рекомендації. Експертна група рекомендує викладачам на початку викладання навчальної дисципліни інформувати здобувачів про можливості неформальної освіти, рекомендувати відповідні освітні ресурси для її здобуття та роз'яснювати загальноуніверситетську процедуру визнання результатів навчання, набутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що сприятиме обізнаності здобувачів про додаткові можливості для розвитку фахових і загальних компетентностей, а також допоможуть ефективно запровадити практику визнання неформальної освіти в межах освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 3.1, 3.2, 3.3 повністю. Вимоги підкритеріїв 3.4. виконані частково. Суттєві недоліки: Несуттєвими недоліками ЕГ вважає: • недолік за підкритерієм 3.4 на ОП відсутні практики врахування результатів навчання за неформальною освітою. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ВІКНУ у навчанні та викладанні за ОП «Воєнна політологія» керується Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція від 11.04.2022 р. <https://cutt.ly/CwVdXqav>) та Положенням про організацію освітнього процесу в ВІКНУ (від 10.06.2016 р. <https://cutt.ly/LwVdMFQt>), Положенням про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (від 09.01.2020р. <https://cutt.ly/MwVhWlCc>). Форми і методи навчання та викладання, що використовуються в ОП «Воєнна політологія», визначені у РПНД, сприяють досягненню програмних цілей та результатів навчання. Врахування потреб здобувачів відбувається шляхом реалістичного планування навантаження, застосування ефективних методів викладання, налагодження зворотного зв'язку під час занять та консультування. Серед форм навчання представлені як традиційні аудиторні та позааудиторні (обов'язкова самостійна підготовка) заняття, так і інтерактивні форми з використанням мультимедійних засобів, що підтверджено під час огляду матеріально-технічної бази. Принципи академічної свободи щодо вільного вибору форм і методів навчання передбачені нормативними документами КНУТШ. Викладачі самостійно визначають зміст дисциплін, формат викладання та навчальні матеріали. Вибір конкретних форм і методів навчання здійснюється диференційовано, з урахуванням змісту та особливостей кожного ОК. За свідченням здобувачів на фокус-групі, під час освітнього процесу широко застосовуються інтерактивні та тренінгові методи, зокрема дискусії, кейс-метод, ділові ігри тощо. Такі методи здобувачі відзначили як особливо корисні. Реалізація академічної свободи та студентоцентрованого підходу в навчанні виявляється у можливості вибору індивідуальної траєкторії навчання, вільно обирати тематику кваліфікаційних робіт, займатися науковою діяльністю, участі в опитуваннях щодо якості освітнього процесу, врахуванні думки здобувачів щодо якості викладання (оцінювання кожної навчальної дисципліни по її завершенню) при атестації науково-педагогічних працівників. Також студентоцентрований підхід реалізується через активну позицію органів самоврядування в ініціюванні обговорень стосовно форм і методів навчання, що знайшло своє підтвердження під час зустрічі з представниками Курсантської та Сержантської рад. У ВІКНУ діє система кураторства академічних груп, що також сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу. ЕГ переконалась у проведенні регулярних опитувань здобувачів, що дозволяє відстежувати рівень задоволеності методами навчання і викладання. За результатами соціологічного опитування, більшість здобувачів задоволені якістю проведення занять і застосуванням сучасних освітніх технологій.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Відповідно до нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу, інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, а також порядку і критеріїв оцінювання в межах окремих ОК доводиться до відома усіх учасників освітнього процесу на початку навчального року. Загальна інформація щодо основних вимог, цілей та змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання міститься в РПНД, які через безпекові питання не розміщені у вільному доступі, але наявні на випусковій кафедрі (в чому ЕГ переконалась під час візиту). Хоча у відомостях самооцінювання є згадка про силабуси, під час візиту експертної групи було з'ясовано, що такої форми документа в КНУТШ не передбачено. На першому занятті з кожної дисципліни викладачі доводять зміст РПНД до здобувачів, що підтверджено опитуванням фокус-груп. Інформування здобувачів відбувається через веб-ресурси КНУТШ, ВІКНУ, соціальні мережі, закриті групи в месенджерах, електронну пошту, безпосередньо від викладачів на початку вивчення кожної дисципліни. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що вчасно отримують необхідну інформацію від викладачів і не мають проблем з її розумінням.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП «Воєнна політологія» створено сприятливі умови для поєднання навчання і науково-дослідної роботи здобувачів, яка здійснюється відповідно до Положення про воєнно-наукове товариство та річного плану роботи товариства. Інформація про діяльність Воєнно-наукового товариства слухачів, курсантів (студентів) наявна у вільному доступі на сайті (<https://cutt.ly/twVjXWx2>). Існує практика залучення здобувачів до наукових проектів, проблемних груп, участі у міжнародних та всеукраїнських конференціях, інформація про які оприлюднюється на сайті ВІКНУ у розділі «Наука» (<https://cutt.ly/YwVjCdzf>). На випусковій кафедрі функціонує науковий гурток, метою якого є розвиток дослідницьких навичок здобувачів, формування творчого підходу до професійної діяльності, вивчення методології наукових досліджень у сфері інформаційно-пропагандистського забезпечення. Основними завданнями діяльності наукового гуртка є опанування методикою науково-дослідної роботи, участь у наукових заходах, конкурсах, виявлення талановитих здобувачів. Наукова робота включає: участь у науково-дослідних проектах кафедри військової політології; підготовку та представлення доповідей на конференціях, участь у конкурсах студентських наукових робіт. ЕГ ознайомилася зі звітною документацією діяльності наукового гуртка, інформацією щодо участі здобувачів в науковій діяльності (наданою на запит ЕГ) та пересвідчилася у залученні здобувачів до наукової роботи. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили свою зацікавленість у науковій

активності, зазначили, що беруть участь у щорічній Міжнародній науково-практичній конференції «Військова освіта і наука: сьогодення та майбутнє» та мають публікації у збірниках наукових праць. Результати наукової діяльності здобувачів враховуються при формуванні їхнього рейтингу. Рейтингова система оцінювання досягнень здобувачів застосовується при розподілі місць для подальшого проходження військової служби. Таким чином, активна участь у науковій роботі сприяє конкурентоспроможності випускників програми на ринку праці.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до нормативних документів КНУТШ робочі програми навчальних дисциплін підлягають періодичному перегляду та оновленню. Аналіз наданих для ознайомлення РПНД та результати зустрічей із фокус-групами дозволили ЕГ дійти висновку, що викладачі регулярно оновлюють зміст навчальних дисциплін з урахуванням новітніх наукових досліджень у сфері військової політології; участі викладачів у виконанні завдань інформаційно-пропагандистського забезпечення підрозділів ЗСУ, що надає актуальний практичний матеріал; процесів реформування системи морально-психологічного забезпечення та впровадження стандартів НАТО; інтеграції політології у функціонування сектору безпеки та оборони; потреб здобувачів у безперервному професійному розвитку. Компоненти, що формують військово-професійні компетентності, оновлюються залежно від змін у засобах ведення збройної боротьби. ЕГ відзначає як позитивну практику видання колективної монографії «Україна під час російсько-української війни в 2014-2023 рр. Генеза національної стійкості крізь призму наукових досліджень», до написання якої долучилися викладачі ОП (<https://cutt.ly/5wNdNH5a>) та рекомендує її матеріали використовувати під час наступного оновлення РПНД. Зміни до освітньої програми вносяться з урахуванням вимог Замовників, в чому ЕГ мала можливість переконатися під час зустрічі з фокус-групами. Під час оновлення робочих програм береться до уваги досвід підвищення кваліфікації та стажування викладачів, що забезпечують ОК. Оновлений контент робочих програм навчальних дисциплін надається здобувачам у паперовому та електронному вигляді. Аналіз вибірки робочих програм показав, що при оновленні більшості освітніх компонентів було враховано сучасні вітчизняні та закордонні дослідження у сфері політології. Водночас зміст окремих РПНД (ОК 1, 6, 8, 9, 17) потребує подальшого удосконалення з урахуванням наукових публікацій викладачів кафедри, залучених до реалізації освітньої програми. Це дозволить посилити практичну спрямованість підготовки здобувачів та популяризуватиме результати наукових досліджень викладачів ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ОП реалізується відповідно до Стратегії інтернаціоналізації КНУТШ (введено в дію 10.05.2023 р. <https://cutt.ly/zwVj7mPJ>), Положення про організацію та проведення міжнародного військового співробітництва у Міністерстві оборони України та ЗСУ затвердженого Міністром оборони України (від 23.07.2021р. <https://cutt.ly/LwVj5Hxy>), окремих розпоряджень та доручень Командувача Сухопутних військ ЗСУ, директора Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України. На зустрічі з ЕГ представниця відділу міжнародних зв'язків підтвердила, що КНУТШ має партнерські зв'язки з закордонними закладами вищої освіти у сфері освіти та науки. Інформація про можливість участі у міжнародних обмінах, проєктах, конкурсах оприлюднюється на сайті Відділу міжнародних зв'язків КНУТШ (<https://cutt.ly/wwVj6oig>). Позитивною практикою КНУТШ є запровадження програми віртуальної мобільності, що є вкрай актуально в умовах обмеженого виїзду за кордон учасників освітнього процесу (<https://cutt.ly/TwVkwav1>). Мова йде про програми: NICE – Мережа міжкультурної компетенції для сприяння підприємництву (Network for Intercultural Competence to facilitate Entrepreneurship), Collaborative Online International Learning (COIL) та EXchanging Perspectives for Local Impact in COvid (EXPLICO). Військовий інститут, як структурний підрозділ КНУТШ, на основі міжінституційних угод забезпечує обмін здобувачами та викладачами з метою розвитку академічної мобільності. Партнерами ВІКНУ є військові заклади освіти Болгарії, Литви, Польщі, Румунії. Інформація про міжнародне співробітництво ВІКНУ надана на запит ЕГ. Під час зустрічі з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження участі здобувачів та викладачів у програмах академічної мобільності Еразмус+, міжнародних стажуваннях тощо. Зокрема, в рамках програми Еразмус+ здобувачі проходили навчання у Національній військовій академії Болгарії за напрямом військові науки та оборона у 2019, 2020 та 2021 роках. У рамках програми Еразмус+ викладачі та здобувачі проходили навчання в Академії сухопутних військ імені Ніколає Белческу (Румунія) за напрямом підготовки військових фахівців (у 2021 р.) та за напрямом військові науки та оборона (у 2019-2020 рр.). Окрім навчання, здобувачі освіти і викладачі беруть участь у різних заходах міжнародного співробітництва: міжнародних науково-практичних конференціях, навчальних курсах НАТО, Днях НАТО тощо. Наявна практика запрошення іноземних гостей лекторів, що сприяє обміну досвідом та інтеграції в міжнародний освітній і науковий простір. Інтернаціоналізації освіти у ВІКНУ сприяє створення умов для вдосконалення знань з іноземної мови НПП і здобувачів. ЕГ повідомили, що всі викладачі пройшли тестування для визначення рівня мовної підготовки та мають можливість підвищити свій рівень на безкоштовних курсах іноземних мов. За результатами завершення курсів слухачі отримують сертифікати відповідного рівня підготовки, визначеного для курсу (СМР 1, СМР 2, СМР 3) за стандартом НАТО STANAG.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Попри певні обмеження у поширенні інформації, зумовлені міркуваннями безпеки, всі учасники освітнього процесу всіма можливими доступними засобами вчасно отримують інформацію про зміст, ПРН, порядок й критерії оцінювання за кожним ОК. У процесі навчання застосовуються інтерактивні методи з використанням мультимедійних засобів, зокрема дискусії, кейс-метод та ділові ігри, що сприяє підвищенню ефективності засвоєння матеріалу. Якість викладання оцінюється з урахуванням думки здобувачів щодо кожної навчальної дисципліни по її завершенні, а результати враховуються під час атестації науково-педагогічних працівників. На регулярній основі проводяться опитування здобувачів стосовно рівня задоволеності методами навчання і викладання, що дає можливість відстежувати поточну ситуацію та оперативно реагувати. ВІКНУ активно розвиває міжнародне співробітництво та забезпечує академічну мобільність здобувачів вищої освіти та викладачів. Позитивні практики. Активна участь у науковій роботі сприяє підвищенню конкурентоспроможності здобувачів, результати наукової діяльності яких (участь у роботі наукового гуртка та науково-дослідних проектах кафедри, підготовка та представлення доповідей на конференціях, участь у конкурсах наукових робіт) враховуються при формуванні рейтингу здобувачів, що має вплив при розподілі місць для подальшого проходження військової служби. Впровадження у КНУТШ програм віртуальної міжнародної мобільності, що набуває особливого значення в умовах обмежених можливостей безпосередніх закордонних відряджень учасників освітнього процесу. Участь здобувачів і викладачів у міжнародних освітніх програмах (Еразмус+, стажування тощо).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Зміст окремих освітніх компонентів (ОК 1, 6, 8, 9, 17) потребує подальшого вдосконалення на основі наукових здобутків викладачів, залучених до реалізації ОП. Рекомендації. ЕГ рекомендує НПП, залучених до реалізації ОП, до нового навчального року оновити зміст РПНД з урахуванням наукових публікацій, оскільки інтеграція сучасних досліджень в освітній процес сприятиме посиленню практичної спрямованості підготовки здобувачів та популяризації результатів наукової роботи науково-педагогічних працівників.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 4.1, 4.2, 4.3 та 4.5 повністю. Вимоги підкритерію 4.4 виконані частково. Актуальним напрямом удосконалення освітньої програми є оновлення змісту окремих освітніх компонентів (ОК 1, 6, 8, 9, 17) на основі інтеграції новітніх наукових досліджень викладачів, залучених до її реалізації. Впровадження сучасних академічних напрацювань в навчальний процес за дисциплінами ОП сприятиме посиленню як наукової, так і прикладної складової підготовки здобувачів вищої освіти. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 4 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Всі питання контрольних заходів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція від 11.04.2022 року <https://cutt.ly/NwVkoYUW>), Положенням про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти (від 05 березня 2020 р. <https://cutt.ly/JwVkoEAE>), Положенням про організацію освітнього процесу в ВІКНУ (від 10.06.2016 р. <https://cutt.ly/DwVkp17x>), Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (від 12 червня 2020 р. <https://cutt.ly/VwVkstIZ>). Форми та критерії оцінювання є зрозумілими для здобувачів освіти. Основна інформація щодо критеріїв та методів оцінювання результатів навчання міститься у робочих програмах навчальних дисциплін: дані про обсяг кредитів, опис результатів навчання, розклад курсу за темами, види контролю, порогові значення та вагові коефіцієнти у підсумковій оцінці. Загалом форми контролю за всіма ОК є стандартизованими. Згідно з ОП, навчальним планом та робочими програмами навчальних дисциплін, контрольні заходи включають залік, диференційований залік та екзамен. Поточний контроль здійснюється під час аудиторних занять, у формі усного та/або письмового

опитування. На фокус-групах здобувачі повідомили, що на початку вивчення кожної дисципліни викладачі детально роз'яснюють особливості курсу та систему оцінювання, що забезпечує прозорість та зрозумілість контрольних заходів для здобувачів освіти. Результати опитування здобувачів засвідчили, що переважна більшість респондентів позитивно оцінюють прозорість та об'єктивність процедур оцінювання знань за визначеними критеріями, більшість здобувачів відзначили, що їм відомий і зрозумілий порядок оскарження результатів контрольних заходів, зокрема іспитів, заліків та захисту кваліфікаційних робіт.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми та види атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Стандарту вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» (СВО) та нормативним документам КНУТШ та ВІКНУ щодо організації освітнього процесу. Відповідно до СВО, підсумкова атестація здобувачів включає публічний захист кваліфікаційної роботи. ВІКНУ скористався правом автономії та запровадив додаткову форму підсумкової атестації у вигляді комплексного кваліфікаційного іспиту. Порядок проведення атестації визначається Положенням про екзаменаційні комісії вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів (від 24 вересня 2015 р. <https://cutt.ly/LwVkc0TQ>). До складу екзаменаційних комісій входять представники Замовника від ГУМПЗ. ЕГ зауважила, що на комплексний кваліфікаційний іспит не передбачено окремих кредитів, а інформація про нього відсутня у розділі 2.1 ОП Перелік компонент освітньо-професійної програми та міститься лише у розділі 3 про форми атестації. За поясненням представниці відділу забезпечення якості освіти КНУТШ, за загальноуніверситетською практикою на кваліфікаційний іспит не виділяють кредити, оскільки він не передбачає набуття окремих результатів навчання. ЕГ ознайомила з програми комплексного іспиту та тематикою кваліфікаційних робіт, які формуються з урахуванням вимог Замовника та охоплюють актуальні проблеми військової політології й інформаційно-пропагандистського забезпечення діяльності ЗСУ. Для якісної підготовки до написання кваліфікаційної роботи викладачами кафедри підготовлено методичні вказівки щодо підготовки та захисту курсових і атестаційних робіт здобувачів спеціальності «Політологія» (2019 р.), з якими ЕГ мала можливість ознайомитися під час акредитаційного візиту. Здобувачі дотримуються принципів академічної доброчесності, а їхні кваліфікаційні роботи проходять обов'язкову перевірку на наявність текстових запозичень програмою Unicheck. Робота допускається до захисту лише за умови відсутності плагіату. Пункт 8.6.10. Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ передбачає, що «повнотекстові електронні версії кваліфікаційних робіт після їх захисту мають бути передані профільними кафедрами до Репозитарію академічних текстів Університету...» Проте, з огляду на безпекові міркування кваліфікаційні роботи випускників ОП не розміщуються у репозитарії КНУТШ. Під час акредитаційного візиту ЕГ переконалася у належній якості підготовки робіт та ознайомила з результатами їх перевірки на текстові запозичення програмою Unicheck. ЕГ проаналізувала результати перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів на наявність текстових запозичень. Встановлено, що частка таких запозичень становила від 1,87% до 16,8%, що в цілому відповідає встановленим вимогам та свідчить про самостійність виконання робіт. Результати зустрічі з фокус-групами та аналіз наданих документів дають підстави ЕГ дійти до висновку, що зазначені форми дають можливість об'єктивно оцінити рівень досягнення ПРН здобувачами ОП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регулюється низкою нормативних документів, які визначають порядок організації освітнього процесу у закладах вищої освіти та військових навчальних підрозділах та передбачають колегіальні підходи до оцінювання, залучення зовнішніх стейкхолдерів, наявність різних рівнів контролю та оскарження результатів. Відповідні нормативно-правові акти оприлюднені на офіційному сайті КНУТШ (<https://knu.ua/ua/official>) та ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/study/95>, <https://mil.knu.ua/page/study/15>), є доступними для всіх учасників освітнього процесу, що забезпечує чіткість, зрозумілість та прозорість процедур проведення контрольних заходів в межах ОП. На зустрічі з фокус-групами, ЕГ переконалась у залученні кількох викладачів при проведенні семестрового контролю, захисту практик, підсумкової атестації тощо. Комплексний іспит проводиться в письмовій формі, що повинно забезпечувати об'єктивне оцінювання знань здобувачів вищої освіти. До складу екзаменаційних комісій входять представники Замовників, рішення приймаються колегіально. Такі підходи разом із рецензуванням робіт, перевіркою на плагіат забезпечують об'єктивність оцінювання. Визначено процедури повторного проходження контролю за рішенням комісії у разі отримання незадовільних оцінок чи неявки з поважних причин. Процедура ліквідації академічної заборгованості здійснюється відповідно до затвердженого графіка. Повторне перескладання диференційованого заліку чи екзамену дозволяється не більше двох разів зі створенням відповідної комісії. Здобувачі, які під час підсумкового семестрового контролю отримали оцінку «незадовільно» з трьох і більше навчальних дисциплін або при другому повторному перескладанні комісії диференційованого заліку чи екзамену отримали оцінку «незадовільно» відраховуються з ВІКНУ через академічну неуспішність. У разі незгоди з отриманою оцінкою здобувач освіти може звернутися до екзаменатора з проханням надати роз'яснення щодо об'єктивності оцінювання. За відсутності задовільних пояснень існує можливість подати мотивовану скаргу на ім'я завідувача відповідної кафедри або, у випадку підсумкової атестації, на ім'я керівника ВІКНУ. За рішенням завідувача кафедри може бути ініційоване повторне оцінювання роботи іншим викладачем. Для розв'язання спірних питань під час оцінювання підсумкової

атестації можуть залучатися незалежні експерти. Остаточне рішення щодо оцінки приймається колегіально членами екзаменаційної комісії шляхом відкритого голосування. Здобувач освіти має право подати апеляцію протягом встановленого терміну після оголошення результатів оцінювання. Під час акредитаційної експертизи ЕГ не виявила випадків оскарження результатів контрольних заходів ОП «Воєнна політологія». Під час зустрічі з фокус-групами здобувачі зазначили, що вони ознайомлені із правилами проведення контрольних заходів та не мали підстав оскаржувати їх результати.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ВІКНУ запроваджено систему нормативних документів, що містять політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності, які регулюються Положенням про організацію освітнього процесу КНУТШ, Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу КНУТШ, Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ (від 05.10.2022 <https://cutt.ly/1wV2zTE3>), Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ (від 10.03.2020 <https://cutt.ly/cwV2ca1C>), Положенням про організацію освітнього процесу ВІКНУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості ВІКНУ, Етичним кодексом університетської спільноти (від 27.12.2017 р. <https://cutt.ly/kwV2vo5Z>), Пам'яткою норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ (від 10.11.2021 <https://cutt.ly/WwV2ni8J>), Інструкцією з дотримання академічної доброчесності у ВІКНУ (від 26.08.2021 р. <https://cutt.ly/twNhTGwJ>). Популяризація академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу здійснюється в межах функціонування системи внутрішнього забезпечення якості, а також шляхом систематичного інформування та роз'яснення принципів академічної етики. Здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до програмних засобів перевірки робіт на ознаки плагіату. Відповідно до договору між КНУТШ та компанією «Антиплагіат» проводиться перевірка наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату за допомогою сервісу Unicheck. На рівні кафедр визначено відповідальну особу за перевірку кваліфікаційних робіт. Крім того, КНУТШ бере участь у міжнародних проектах, спрямованих на поширення культури академічної доброчесності. На зустрічі з фокус-групами ЕГ неодноразово отримувала інформацію, що в ВІКНУ пропагується нульова толерантність до порушення норм академічної доброчесності. Відповідно до нормативних документів, за порушення принципів академічної доброчесності до здобувачів освіти можуть бути застосовані такі види академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання чи освітнього компонента; відрахування; позбавлення академічної стипендії чи наданих пільг; інші додаткові санкції відповідно до спеціальних положень, затверджених колегіальними органами. Під час зустрічі з фокус-групами ЕГ переконалася, що здобувачі та викладачі обізнані з принципами академічної доброчесності та дотримуються їх в освітньому процесі. За освітньою програмою «Воєнна політологія» випадків порушення академічної доброчесності не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони. На підставі автономних прав ЗВО, враховуючи Стандарт вищої освіти та особливості ОП, запроваджена розширена форма атестації, що передбачає публічний захист кваліфікаційної роботи та складання комплексного кваліфікаційного іспиту, який враховує особливості ОП та включає: комплексний іспит з базових дисциплін ОП; додаткового іспиту з дисципліни «Іноземна мова (загальний, загальновійськовий та спеціальний курс)» (визначеного Замовником) та іспиту з навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка». Програми комплексного іспиту та тематика кваліфікаційних робіт формуються з урахуванням потреб Замовника. Здобувачі забезпечені необхідними методичними матеріалами для підготовки до підсумкової атестації. Наявна система заходів, спрямованих на забезпечення об'єктивності оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти: колегіальне оцінювання за участі кількох викладачів; підсумкова атестація проводиться у письмовій формі. Сформована політика нульової толерантності до порушення норм академічної доброчесності через низку системних заходів. Кваліфікаційні роботи обов'язково проходять зовнішнє рецензування та перевірку на ознаки плагіату, яка здійснюється безоплатно сервісом Unicheck. Позитивні практики. До складу екзаменаційних комісій входять представники Замовника освітніх послуг – Головного управління морально-психологічного забезпечення ЗСУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. Інформація про комплексний кваліфікаційний іспит відсутня у розділі 2.1 ОП «Перелік компонентів освітньо-професійної програми» та міститься лише у розділі 3 «Форми атестації здобувачів вищої освіти». Рекомендації. Для забезпечення прозорості та повноти інформування здобувачів про форми оцінювання результатів навчання ЕГ рекомендує під час наступного оновлення ОП ввести до переліку її компонентів інформацію про комплексний кваліфікаційний іспит, як один із видів контрольних заходів, як це передбачено п.1.17 ЗУ «Про вищу

освіту». Внесення інформації про кваліфікаційний іспит дозволить уникнути непорозумінь щодо його статусу та краще поінформувати здобувачів про вимоги підсумкової атестації за програмою.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 5.1, 5.3 та 5.4 повністю. Суттєві недоліки відсутні. Вимоги підкритерію 5.2 виконані частково через відсутність у Переліку компонент освітньо-професійної програми інформації про комплексний кваліфікаційний іспит, як одного з контрольних заходів. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 5 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Усі НПП, залучені до реалізації ОП мають відповідну академічну й професійну кваліфікацію, а їхні здобутки відповідають встановленим ліцензійним вимогам. НПП мають опубліковані навчальні та наукові праці, здійснюють належне методичне забезпечення ОК. У результаті проведеної експертизи встановлено: до реалізації ОП у переважній більшості залучені фахівці із кафедри військової політології, військової психології та педагогіки, військової журналістики, кафедри поведінкових наук ВІКНУ та кафедри політології КНУТШ. Загалом до реалізації ОП залучено 7 кандидатів політичних наук та 7 докторів наук різних галузей (політології, військової справи, економіки, історії тощо). До складу НПП, які забезпечують ОП також належать викладачі та старші викладачі, які є професіоналами-практиками військової справи. ЕГ встановила наявність робочих програм до усіх ОК, які відповідають встановленим вимогам КНУТШ. У робочих програмах окреслено основну тематику лекційних та практичних занять, присутня сучасна рекомендована література, у переважній частині РПНД, вказані результати наукових напрацювань НПП (наукові статті, які видані у фахових журналах категорії Б та журналах, індексованих у Scopus та Web of Science). ОК забезпечуються фаховою науковою та навчально-методичною літературою, авторами якої є НПП: колективна монографія «Україна під час російсько-української війни 2014-2023 рр. Генеза національної стійкості крізь призму наукових досліджень»; методичні вказівки «Підготовка та захист курсових і атестаційних робіт» здобувачів спеціальності «Політологія», «Методичні розробки для проведення семінарських та практичних занять із застосування активних методів навчання «ділова гра»: Воєнна політологія»; «Основи загальної та воєнної політології»; «Формалізовані документи з морально-психологічного забезпечення тактичної ланки»; «Морально-психологічне забезпечення підрозділів Збройних сил України». Усі НПП проходять обов'язкове підвищення кваліфікації та стажування. ЕГ надано на ознайомлення графік підвищення кваліфікації НПП та інформацію про його дотримання. Разом з тим специфіка ОП та ВІКНУ сприяють можливостям та постійному підвищенню кваліфікації НПП. Йдеться про наявний бойовий досвід серед офіцерського складу НПП, постійне стажування у країнах – членах НАТО, очні та дистанційні навчання в Україні та за її межами, вивчення іноземних мов, що підтверджується наявними сертифікатами. ЕГ отримала інформацію про 12 сертифікатів різного рівня знання іноземної мови серед НПП, які залучені до реалізації ОП. Зокрема йдеться про систему визначення рівня володіння мов СМР, B2 IELTS.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів для реалізації ОП регулюється двома основними документами: Положенням про порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ (від 25.10.2021 р. <https://cutt.ly/7wVKaBVb>) та Інструкцією про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, що належать до сфери управління Міністерства оборони України (від 19.10.2016 <https://cutt.ly/1wVKgZEs>). У результаті проведеної експертизи визначено, що процедура конкурсного добору НПП має кілька етапів: на першому етапі формується подання начальника ВІКНУ на ім'я першого заступника МОУ, який, власне і ухвалює рішення про необхідність проведення конкурсу для заміщення вакантних посад НПП у ВІКНУ; після ухвалення позитивного рішення, подається оголошення про проведення конкурсу на вакантну посаду, у якому зазначаються основні вимоги до претендентів, та терміни подання документів для участі у конкурсі.

Оголошення публікуються у газеті «Освіта України» та розміщуються на сайтах КНУ (<https://cutt.ly/JwVKhESZ>) та МОУ. Для проведення самого конкурсу у ВІКНУ формується спеціальна комісія, яка вивчає загальний рейтинг претендентів, їхню відповідність щодо наявності вченого звання, наукового ступеня, бойового досвіду та інших ліцензійних вимог. Завершальним етапом є таємне голосування членів Вченої ради ВІКНУ, яке здійснюється на основі встановлених комісією рейтингових показників кандидатів на заміщення вакантних посад НПП. Перелік переможців конкурсу на заміщення вакантних посад НПП у ВІКНУ розміщують на офіційному сайті ВІКНУ. ЕГ констатує, що хоча наявна процедура конкурсного добору НПП є прозорою, в умовах воєнного стану з міркувань безпеки інформація про результати проведених конкурсів у ВІКНУ не оприлюднюється. На зустрічі з фокус-групами представник відділу кадрів та викладачів повідомили ЕГ, що процедура конкурсного добору дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для реалізації ОП «Воєнна політологія».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Особливістю реалізації ОП «Воєнна політологія» є постійна необхідність залучення до освітнього процесу представників Замовника. Основним Замовником ОП виступає ГУМПЗ. Відповідно, забезпечення чинної ОП є результатом тісної співпраці ГУМПЗ, гаранта програми та кафедр ВІКНУ й політології (КНУТШ), що підтверджується протоколами засідання кафедри. Специфіка ОП полягає також у залученні Замовника до практичної підготовки здобувачів, що у тому числі реалізується під час проходження військової практики за фахом та професійно-орієнтованих факультативних компонентів: навчальна та практична підготовка за програмами L-1A та L-1B та військовим стажуванням за фахом. Додатково на кафедрі військової політології складається спеціальний графік проведення лекцій, інструкторсько-методичних та практичних занять, до яких залучені фахівці ГУМПЗ. Попередньо графік узгоджується із керівництвом ВІКНУ. Під час зустрічі із представниками Замовника ЕГ встановила високий рівень мотивації та зацікавленості щодо зміни освітньої парадигми підготовки здобувачів ОП «Воєнна політологія». Так, представник ГУМПЗ наголошував на тісній співпраці із ВІКНУ, його персональний залученості до аудиторних занять із здобувачами. Представники Замовника підтвердили, що працюють над новою редакцією ОП, основною ціллю якої є максимально сформувати її відповідність щодо підготовки офіцера тактичного рівня ЗСУ згідно зі стандартами НАТО, підсилити знання здобувачів із стратегічних комунікацій, розвитку культурно-ідеологічних знань, а також збільшення ОК, які б забезпечували орієнтацію на національно-патріотичне виховання молоді, що сприяло б підготовці висококваліфікованих фахівців, схильних до військового лідерства.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Формами залучення до освітнього процесу є безперервне вивчення досвіду партнерських українських та закордонних ЗВО та міжнародних освітніх організацій. Окрім постійного залучення до аудиторних занять представників Замовника для проведення лекцій, інструкторсько-методичних та практичних занять, у ВІКНУ існує практика запрошення професіоналів-практиків на тематичні зустрічі. Інформація про заходи є у відкритому доступі на сайті ВІКНУ (<https://cutt.ly/6wVMCXfX>) та Фейсбук сторінці (<https://cutt.ly/gwVMBDe>). 19 квітня 2023 р. було запрошено відомого українського військового історика, керівника експертної групи з питань внутрішніх комунікацій МОУ В.Павлова з лекцією «Використання історичних фактів у російсько-українській війні»; 06 квітня 2023 року здобувачі-політологи відвідали заняття на тему «Стратегічні комунікації» від представників Управління стратегічних комунікацій Апарату Головнокомандувача ЗСУ Т. Дзюби та В. Раєвського. Було проведено заняття із брендбуку та айдентики ЗСУ, на якому запрошені військовослужбовці розповідали майбутнім офіцерам про графічний стиль ЗСУ, візуальні рішення. 24 березня 2023 року здобувачі ОП «Військова політологія» слухали лекцію експерта у галузі стратегічної комунікації Людмили Долгоновської; 10 листопада 2023 року відбулася відкрита лекція Пітера Ербена – головного радника Міжнародної фундації виборчих систем (IFES), старшого директора IFES в Україні, який має унікальний досвід організації та проведенні виборів у різних країнах. 08 грудня 2023 року відбулася відкрита лекція депутата Верховної ради Соломії Бобровської (члена Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки) основна мета, якої була поглибити знання у питанні політики та національної безпеки. Кілька НПП кафедри, які залучені до реалізації ОП є учасниками бойових дій. Додатково в ОП реалізуються програми навчальних та практичних занять, які мають характер як обов'язкових освітніх компонентів, так і факультативних занять та забезпечуються професіоналами-практиками. Іншими прикладами залучення професіоналів-практиків та експертів у галузі, є виступи різноманітних спікерів та мотиваційних лідерів. 16 жовтня 2023 року ВІКНУ відвідав представник Спільноти військової психології Університету охорони здоров'я військовослужбовців США полковник у відставці Брюс Кроу; 23 серпня 2023 року з майбутніми українськими офіцерами поспілкувалася Міністерка оборони Нідерландів Кайса Оллонгрен; 17 січня 2024 року до ВІКНУ завітав Надзвичайний і Повноважний Посол Словацької республіки в Україні пан Марек Шафін та військовий аташе при Посольстві Словацької республіки в Україні пан Іво Федорко. Під час зустрічі з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження від здобувачів та викладачів про залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців на постійній основі. Під час акредитаційного візиту ЕГ висловила рекомендацію розглянути можливість проведення бінарних лекційних або практичних занять за участю фахівців-практиків.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У КНУТШ професійний розвиток викладачів регулюється нормативними документами: Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (від 10.05.2023 р. <https://cutt.ly/kOdI9vY>), Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ, Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ (від 20.01.2022 р. <https://cutt.ly/IOdc3Qp>). НПП мають право самостійно обирати форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг для підвищення кваліфікації. Загалом визначено, що підвищення кваліфікації відбувається шляхом накопичення кредитів у еквіваленті не менше 6 кредитів ЄКТС за 5 років. Підвищення кваліфікації НПП здійснювалось у ЗВО України та за кордоном. Так під час проведення експертизи ЕГ встановлено наявність сертифікатів про проходження підвищення кваліфікації (стажування) гаранта ОП: «Роль гарантів освітніх програм у розбудові системи забезпечення якості вищої освіти» м.Київ, 2021 р.; Erasmus+Reconnaissance Сібіу, Румунія, ADL 039 NATO Training Enhancement Course (ELTEC), Брюссель, Бельгія, 2023; доцент кафедри Євген Б. пройшов навчання та отримав сертифікати за наступними програмами: «Стоп корупція для військовослужбовців», Київ 2021 р., «Адаптація до цивільного життя для ветеранів, Київ 2021, «Застосування технологій в умовах війни, Київ, 2023; «Курс НАТО «Стратегічні комунікації», Варшава, 2023; доцент кафедри Вікторія Я. отримала сертифікати «Стоп корупція для військовослужбовців», Київ 2021 р., викладач кафедри Дмитро Н. отримав сертифікат «Міжнародний семінар НАТО – Україна», Київ, 2019 р., «Стоп корупція для військовослужбовців», Київ 2021 р., ADL 039 NATO Training Enhancement Course (ELTEC), Брюссель, Бельгія, 2023. У ЗВО на базі Інституту післядипломної освіти КНУТШ проводяться курси підвищення кваліфікації на постійній основі, участь у яких мають право брати як НПП цього ЗВО, так і інших ЗВО України (<http://www.ipe.knu.ua/>). У ВІКНУ існує практика безкоштовного вивчення іноземних мов для НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО запроваджено практику стимулювання розвитку викладацької майстерності засобами матеріального та морального заохочення. Згідно з Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (<https://cutt.ly/mOdzcXU>) стимулювання реалізується у формі: 1) представлення до відзнак Президента, Кабінету Міністрів, Верховної ради та інших державних нагород. 2) представлення до нагород Міністерства освіти і науки України. 3) представлення до нагород інших міністерств і відомств. 4) відзнаки ректора Університету. 5) відзнаки Вченої ради Університету 6) премія імені Тараса Шевченка КНУТШ. 7) премії, в тому числі – за публікаційну активність 8) відзнаки Факультетів та інститутів 9) інші форми стимулювання не включені в перелік (наприклад, цінні подарунки, видання наукових та науково-популярних творів, підготовка матеріалів до енциклопедії, знімання відеофільмів тощо. Особливістю ВІКНУ є те, що окрім загальноуніверситетських нагород, НПП мають змогу отримувати нагороди та відзнаки від МОУ та ГШ ЗСУ. Під час зустрічей із НПП, ЕГ вдалося встановити, що з нагоди відзначення Дня захисника і захисниці (01.10.2023 р.) кафедра отримала у подарунок 2 ноутбуки, а також мультимедійну дошку за досягнення у підготовці майбутніх офіцерів. Гарант ОП нагороджений Почесним нагрудним знаком «За досягнення у військовій службі» II ступеня у 2019 році, інші НПП нагороджені відзнакою МО України «10 років сумлінної служби» у 2019 році, почесним нагрудним знаком «Срібний Хрест» у 2023 році. Доцент кафедри Євген Б. є переможцем конкурсу «Кращий викладач Військового інституту». На зустрічі ЕГ із представниками адміністрації вдалося підтвердити, що НПП доволі часто нагороджують різноманітними подяками, грамотами та матеріальними заохоченнями. Наприклад, у ЗВО існує традиція виплати разової премії за опублікування у наукометричних базах Scopus та Web of Science, про що ЕГ повідомили викладачі, які отримали премії за результатами своєї наукової активності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. До реалізації ОП «Воєнна політологія» на постійній основі залучені як науковці, так і висококваліфіковані професіонали-практики військової справи та представники Замовника. Під час проведеної експертизи ЕГ вдалося пересвідчитися, що чинна ОП реалізується у тісній співпраці ГУМПЗ, гаранта програми та кафедр ВІКНУ й політології КНУШТ. Керівництво ВІКНУ, а також НПП, які реалізують ОП постійно вдосконалюють її та окремі ОК шляхом вивчення позитивних практик не тільки в українських ЗВО, але й переймаючи міжнародний освітній досвід у країнах – членах НАТО. НПП мають можливість вдосконалювати свої навички та ОК через високу залученість до вивчення іноземних мов, здобуття неформальної освіти, можливості академічної мобільності. НПП мають можливість постійно вдосконалювати свою педагогічну майстерність та на безкоштовній основі вивчати іноземні мови. Позитивні практики. ЕГ пересвідчилася у налагодженні тісної співпраці випускової кафедри із Замовником, ключовими міжнародними партнерами, українськими ГО. У ВІКНУ існує практика безкоштовного вивчення іноземних мов для НПП. Розвинута практика мотивації НПП, шляхом нагородження грамотами, відзнаками, подарунками та грошовими преміями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: Відсутні. Рекомендації. З наступного навчального року ЕГ пропонує розглянути можливість впровадження бінарних лекційних та/або практичних занять за участю фахівців-практиків. Рекомендовано

обговорити таку ініціативу з партнерами, виробити механізми імплементації бінарного навчання та запровадити пілотні спільні заходи в межах окремих освітніх компонентів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 повністю. Суттєві недоліки відсутні. Несуттєві недоліки відсутні. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 6 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ВІКНУ має достатні фінансові та матеріально-технічні ресурси для реалізації ОП, фінансування освітнього процесу здійснюється коштом державного бюджету. Освітній процес достатньою мірою забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою, що зберігаються у бібліотечних фондах ВІКНУ та наукової бібліотеки імені М.Максимовича; здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до міжнародних періодичних видань та наукометричних баз. Науковою бібліотекою імені М. Максимовича щоквартально видається Бюлетень нових надходжень. Бібліотеку секретних видань укомплектовано достатньою кількістю примірників спецфонду. Здобувачі мають вільний доступ до мережі Інтернет. Аудиторії, які використовуються в процесі реалізації ОП, обладнані необхідним мультимедійним обладнанням. В навчальному процесі активно використовується мультимедійна система психологічної реабілітації воїна, штабний полігон для практичних занять, наявний клас автомобільної підготовки, є можливість отримати водійське посвідчення категорії В, С. У ВІКНУ обладнано журналістську студію, студію звукозапису, професійний знімальний майданчик, клас тактичної підготовки з можливістю моделювання бойових дій. Наявні 2 конференц-зали з обладнанням для проведення відео нарад, тир, мультимедійний тир, клас міжнародного гуманітарного права, Центр військового капеланства, 4 лінгафонні аудиторії, клас міжнародного співробітництва, клас інженерного забезпечення з наочною демонстрацією технічних засобів, які використовуються військовими, клас геоінформаційних систем. Матеріально-побутові умови здобувачів також задовольняються 4 їдальнями, кафе, 2 гуртожитками з усіма зручностями, спорткомплексом на відкритому повітрі, футбольним майданчиком, тренажерною залом, 2 тенісними кортами на відкритому повітрі, футбольним майданчиком. Працює медичний пункт, з лазаретом, стоматологічним кабінетом, аптекою. Унікальність ОП дозволяє поєднувати військово-професійну складову, що реалізується у ВІКНУ, та суто професійну освіту – цивільну, що реалізується за допомогою ресурсів Філософського факультету КНУТШ. Це, своєю чергою дозволяє здобувачам вищої освіти використовувати навчально-матеріальну базу як ВІКНУ, так і структурних підрозділів КНУТШ. За результатами зустрічей з адміністративним персоналом, представниками допоміжних структурних підрозділів, здобувачами вищої освіти та представниками самоврядування та під час перебування ЕГ безпосередньо в ЗВО, ЕГ дійшла висновку, що матеріально-технічна база, фінансові ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами огляду матеріальної бази та підсумками зустрічей з визначеними фокус-групами, ЕГ встановила, що викладачі та здобувачі вищої освіти забезпечені безоплатним доступом до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для забезпечення освітнього процесу, викладацької та наукової діяльності. Здобувачам вищої освіти на території ЗВО забезпечено безкоштовний доступ до мережі Інтернет (дротові та бездротові технології). На період навчання здобувачі забезпечуються гуртожитком. Здобувачі безоплатно користуються послугами медичної частини (лазарету) ВІКНУ. В бібліотеці ВІКНУ викладачам та здобувачам надається безоплатний доступ до таких ресурсів: електронний каталог обсягом понад 25 тис. записів, систематичний каталог, картотека періодичних видань, тематичний каталог художньої літератури, картотека видань Військового інституту, картотека нових надходжень. Протягом першого тижня навчання всім здобувачам вищої освіти створюється корпоративна електронна пошта, яка надає їм можливість вільного та дистанційного користування

інформаційними ресурсами КНУТШ. Здобувачі та НПП мають можливість безоплатно вдосконалювати свої мовні здібності у Центрі інтенсивної мовної підготовки ВІКНУ (<https://cutt.ly/fwNgCBzh>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для організації освітнього процесу в КНУТШ створено належну матеріально-технічну базу та інфраструктуру, які відповідають Державним будівельним нормам України (ДБН В.2.2-3:2018). Щороку ректор КНУТШ створює комісію із представників ректорату, працівників адміністративно-господарської частини та працівників інших допоміжних підрозділів, завданнями якої є перевірка стану та готовності матеріально-технічної бази, а також об'єктів інфраструктури (гуртожитків, пунктів харчування, бібліотек) до нового навчального року. У ВІКНУ здійснюється систематичний моніторинг стану протипожежної безпеки, що регламентується наказами начальника ВІКНУ. Основні заходи із забезпечення безпеки життєдіяльності наведено у правилах внутрішнього розпорядку КНУТШ (<https://cutt.ly/OwNhw1FR>) та колективному договорі трудового колективу (<https://cutt.ly/BwNhekV1>). У ВІКНУ систематично проводяться різні види інструктажів та роз'яснювальна робота щодо дотримання норм та правил техніки безпеки життєдіяльності. Завдання зі здійснення такого виду діяльності в ВІКНУ покладено на командирів курсантських підрозділів і інженера з охорони праці та протипожежної безпеки. Інструктажі проводяться перед початком кожного навчального року. Послуги з охорони здоров'я здобувачів надає Національний військово-медичний центр «Головний військовий клінічний госпіталь», у ВІКНУ функціонує медичний пункт. Всі здобувачі, а також НПП ВІКНУ підлягають обов'язковому щорічному медичному огляду. Здобувачі мають можливість користуватись послугами університетської клініки КНУТШ. Окрім цього, як біля навчального корпусу, так і біля гуртожитку розміщено укриття, куди викладачі та здобувачі можуть передислокуватися у випадку оголошення повітряної тривоги. У ВІКНУ функціонує відділ морально-психологічного забезпечення, який надає консультації та допомогу у разі потреби. Фахівці проводять індивідуальні консультації, використовуючи спеціалізований клас психологічної реабілітації, в який входить кабінет функціональної діагностики, лабораторний комплекс посттравматичного стресового розладу. У ВІКНУ систематично здійснюються опитування здобувачів вищої освіти щодо їхніх потреб та інтересів. Для моніторингу психологічного клімату регулярно проводиться опитування здобувачів щодо умов навчання та побуту. Результати опитувань здобувачів ОП свідчать про загальну задоволеність освітнім процесом. За підсумками зустрічей з визначеними фокус-групами та за результатами огляду навчально-матеріальної бази ВІКНУ, ЕГ дійшла висновку, що у ВІКНУ значну увагу приділяється створенню атмосфери доброзичливості та взаємодопомоги. ЕГ констатує, що освітнє середовище у ВІКНУ є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, та повністю дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ході зустрічей з визначеними фокус-групами ЕГ пересвідчилась, що ВІКНУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП. Здобувачам надається можливість врегулювання будь-яких питань у відділах та службах ВІКНУ або через своїх прямих начальників (керівники курсантських підрозділів, командування ВІКНУ). Ефективним інструментом регулювання різного роду питань життєдіяльності здобувачів вищої освіти є представництво здобувачів у Вченій раді ВІКНУ. Здобувачі мають можливість звернутись безпосередньо до керівництва ВІКНУ через електронну пошту, соціальні мережі або через месенджери. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через інформування щодо особливостей організації їх пізнавальної діяльності (організації та проведення аудиторних занять, військового стажування, особливостей написання кваліфікаційних робіт). Механізм організаційної підтримки забезпечується розкладом навчальних завдань здобувачів, а також організацією їхньої самостійної роботи. Актуальна інформація про життєдіяльність оприлюднюється на офіційному сайті КНУТШ (<https://www.univ.kiev.ua/ua>), веб-сторінці ВІКНУ (<https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1>) та в мережі Фейсбук (<https://www.facebook.com/VIKNUKIEV>). Консультативна підтримка забезпечується Гарантом, кураторами, НПП кафедри військової політології та науковими керівниками кваліфікаційних робіт. З організаційних питань консультації здобувачам надають керівництво кафедри військової політології, управління факультету та Військового інституту. Соціальна підтримка здобувачів здійснюється відповідно до Закону України Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей (<https://cutt.ly/wwNckjUQ>), здобувачі отримують грошове забезпечення у розмірах, що визначені постановою Кабінету Міністрів України «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (від 30.08.2017 № 704 <https://cutt.ly/jwNckEDo>) та наказом Міністерства оборони України «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам» (від 07.06.2018 № 260 <https://cutt.ly/GwNckPZ3>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У КНУТШ розроблено низку нормативних документів для підтримки здобувачів з особливими освітніми потребами: Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у КНУТШ (від 21.11.2019 р. <https://cutt.ly/ZwNhpGaQ>), Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей»

(від 12.06.2020 р. <https://cutt.ly/xwNhsyF6>), Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<https://cutt.ly/bwNhs9oI>). За освітньою програмою «Воєнна політологія» особи з особливими потребами не навчаються. Відповідно до норм Міноборони, на навчання до військових закладів приймаються особи, придатні за станом здоров'я. Рівень придатності визначає Військово-лікарська комісія згідно з законодавством. Під час огляду матеріально-технічної бази, ЕГ звернула увагу, що не всі приміщення облаштовані пандусами для маломобільних груп. ЕГ зауважила на необхідності встановлення пандусів, адже серед НПП можуть бути тимчасово обмежені у пересуванні учасники бойових дій.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ існує чітка і зрозуміла політика врегулювання конфліктних ситуацій, зміст якої є доступним для всіх учасників освітнього процесу. Врегулювання подібних ситуацій передбачено Статутом КНУТШ (від 28.11.2022 р. <https://cutt.ly/UwNhlIiC>), Порядком вирішення конфліктних ситуацій (від 14.02.2020 р. <https://cutt.ly/PwNhs2E>), Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству (від 08.02.2022 р. <https://cutt.ly/mwNhmSuj>), Етичним кодексом університетської спільноти (від 27.12.2017 р. <https://cutt.ly/MwNhxhSt>), Пам'яткою норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу (від 10.11.2021 р. <https://cutt.ly/XwNhgijh>). В КНУТШ діє Постійна комісія Вченої ради з питань етики (<https://cutt.ly/OwNhxCnp>). З метою запобігання та протидії корупції в КНУТШ розроблено та затверджено «Антикорупційну програму» (від 05.11.2020 р. <https://cutt.ly/rwNhlA2l>). Зміст заходів, що здійснюються в КНУТШ наведено у відповідному розділі офіційного веб-сайту (<https://cutt.ly/lwNhl69I>). При виникненні конфліктних ситуацій у ВІКНУ керуються положеннями Статутів ЗСУ, Положенням про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ та Кодексом доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службових та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в МОУ та ЗСУ. ЕГ встановила, що будь-який учасник освітнього процесу ВІКНУ має можливість скористатися електронною скринькою довіри (VIKNYinform@ukr.net), телефоном гарячої лінії +38 (044) 521-32-89 і чат-ботом довіри (за QR-кодом), реквізити яких розміщено на інформаційних стендах та офіційних веб-ресурсах. ЕГ звернула увагу, що на рівні ВІКНУ не розроблено окремого положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій. На думку ЕГ, наявні в КНУТШ загальні процедури врегулювання конфліктів не можуть повною мірою враховувати військову специфіку ВІКНУ. За підсумками зустрічей з фокус-групами ЕГ пересвідчилась, що всі учасники освітнього процесу повідомлені про політику та процедури розв'язання конфліктних ситуацій, а за час провадження освітньої діяльності за ОП «Воєнна політологія» конфліктних ситуацій, фактів прояву дискримінації, корупції, насильства, порушень гендерної рівності зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. Для реалізації освітньої програми створено комплекс умов для здобуття якісних теоретичних знань та практичних навичок за обраним фахом, охорони здоров'я та всебічного розвитку учасників освітнього процесу: аудиторії з сучасним мультимедійним обладнанням, система психологічної реабілітації, штабний полігон, клас автомобільної підготовки, журналістська студія, клас тактичної підготовки з моделюванням бойових дій, лінгафонні кабінети, медичне обслуговування у лазареті ВІКНУ. У ВІКНУ приділяється значна увага безпеці та комфорту учасників освітнього процесу: обладнані шовища на випадок повітряної тривоги; психологічна підтримка надається відділом морально-психологічного забезпечення, з проведенням індивідуальних консультацій, використовуючи спеціалізований клас психологічної реабілітації. Позитивні практики. Здобувачі та викладачі можуть безоплатно підвищувати рівень володіння мовами у Центрі інтенсивної мовної підготовки. Усі здобувачі вищої освіти мають можливість безоплатно здобути водійські права категорій В і С.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони. Наявна прогалина у внутрішніх положеннях щодо врегулювання конфліктів, адаптованих до специфіки діяльності ВІКНУ. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ зауважили, що не всі приміщення ВІКНУ обладнані пандусами, що може перешкоджати доступу певних категорій працівників, наприклад, учасників бойових дій з тимчасовими обмеженнями мобільності. Рекомендації. ЕГ рекомендує керівництву ВІКНУ розробити власний документ щодо врегулювання можливих конфліктних ситуацій, враховуючи вимоги відомчих документів та регламентуючи чіткі процедури залежно від статусу учасників конфлікту, що забезпечить ефективне реагування на конфлікти з урахуванням особливостей діяльності ВІКНУ. ЕГ рекомендує керівництву ВІКНУ дооблаштувати інфраструктуру для забезпечення інклюзивного середовища. Адаптація приміщень шляхом встановлення пандусів забезпечує рівний доступ до освітнього процесу для всіх учасників, включаючи тих, хто тимчасово обмежений у пересуванні через участь у бойових діях.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 повністю. Суттєві недоліки відсутні. Несуттєвим недоліком ЕГ вважає: • недолік за підкритерієм 7.5. не всі приміщення ВІКНУ обладнані пандусами. • недолік за підкритерієм 7.6. бракує внутрішнього положення врегулювання конфліктних ситуацій, який би враховував особливості ВІКНУ. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 7 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури моніторингу та оновлення ОП у ВІКНУ регламентуються відповідними нормативно-правовими документами. Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ВІКНУ передбачено постійний моніторинг освітніх компонент, що здійснюється робочими групами за участі кафедр, органів курсантського самоврядування та представників Замовника. Моніторинг ОП в КНУТШ здійснюється на двох рівнях: локальному та загальноуніверситетському. На локальному рівні моніторинг ОП проводиться робочими групами (комітетами ОП) за участі кафедр, представників органів студентського самоврядування та роботодавців. Відповідальність за організацію та здійснення локального моніторингу покладається на гарантів. Результати локального моніторингу щорічно виносяться на обговорення науково-методичних та вчених рад. Загальноуніверситетський моніторинг спрямований на узагальнення кращих практик реалізації ОП в межах КНУТШ, своєчасне виявлення негативних тенденцій, формування доказової бази для акредитації та забезпечення якості. Відповідальним за його організацію є Відділ забезпечення якості освіти. Важливою складовою моніторингу є опитування здобувачів, випускників та роботодавців щодо їх задоволеності якістю ОП, організацією освітнього процесу, викладанням тощо. Оновлення ОП відбувається не рідше одного разу на два роки. Результати моніторингу та пропозиції щодо оновлення ОП проходять узгодження зі структурними підрозділами КНУТШ, розглядаються вченою радою та затверджуються ректором. Процедура внесення змін до ОП є ідентичною до процедури їх затвердження. Відповідно до загальноприйнятих у КНУТШ процедур, останнє оновлення ОП відбулося у 2021 р. і було спрямоване на її удосконалення з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія». Зміни були ініційовані за результатами чергового аналізу освітніх потреб здобувачів, зокрема випускників програми, а також вимог до фахівців з боку Замовника. Додатковими чинниками оновлення стали зміни у нормативно-правовій базі військової підготовки та аналіз досвіду виконання випускниками службових завдань. Оновлення ОП, полягало у перегляді результатів навчання, компетентностей, додаванні нових ОК та внесенні змін до вибіркового блоку. Наступне оновлення ОП планується у 2024 р., про що ЕГ повідомив гарант. Для забезпечення якості викладання та навчання за ОП нормативними документами передбачена можливість створення комітетів ОП, до складу яких входять НПП, здобувачі та представники роботодавців (за згодою). ЕГ звернула увагу, що до складу робочої групи чинної ОП входять лише НПП. ЕГ висловила рекомендацію, під час наступного оновлення ОП створити комітет ОП з-поміж НПП, здобувачів та представників Замовника.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ, за результатами фокус-груп зі здобувачами та представниками Сержантської та Курсантської ради, може констатувати, що здобувачі вищої освіти беруть активну участь в удосконаленні освітнього процесу, долучаються до процедури обговорення ОП. Участь здобувачів вищої освіти у процесах забезпечення якості освітніх програм у ВІКНУ здійснюється шляхом налагодженого зворотного зв'язку з гарантом, НПП, кураторами та керівництвом. Відповідно до чинних локальних нормативних документів щодо забезпечення якості освіти у ВІКНУ на регулярній основі проводяться усні та письмові опитування учасників освітнього процесу. Відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти університету КНУТШ, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості ВІКНУ, Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ (від 08.07.2020 р. <https://cutt.ly/OwV2aRTk>) та Порядку проведення опитувань здобувачів, моніторингу прозорості та

об'єктивності оцінювання контрольних заходів та забезпечення об'єктивності оцінювання (від 26.08.2021 <https://mil.knu.ua/page/study/15>) реалізується комплекс заходів з вивчення думки здобувачів щодо змісту та якості освітніх програм. Під час фокус-групи зі здобувачами, структурними підрозділами та сервісними службами, ЕГ повідомили, що опитування здобувачів освіти здійснюється анонімно. Здобувачі можуть вноситись пропозиції, зауваження та надавати зворотний зв'язок через скриньку довіри. ЕГ ознайомила з результатами проведених опитувань та переконалась в врахуванні їх результатів під час перегляду ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ мала можливість переконатися щодо дієвого залучення роботодавців до обговорення ОП з метою її вдосконалення. Підтвердженням цього стала зустріч з представниками Замовника, під час якої ЕГ дізналась, що роботодавці позитивно оцінюють співпрацю, задоволені рівнем підготовки здобувачів та зацікавлені в їх подальшому працевлаштуванні. ЕГ отримала підтвердження залучення представників Замовника (Головного управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України) до роботи у складі екзаменаційних комісій під час атестації здобувачів. Спільно з представниками Замовника на засіданнях робочих груп обговорювалась актуальність та збалансованість ОП у контексті Професійного стандарту підготовки офіцерів тактичного рівня у Військовому інституті КНУ імені Тараса Шевченка, який було розроблено та затверджено за активної участі представників Замовника. На зустрічі з ЕГ, представники Замовника підтвердили, що висловлені пропозиції щодо вдосконалення ОП беруться до уваги під час її перегляду. Представники Замовника підтвердили свою зацікавленість в удосконаленні освітньої програми та повідомили, що вже мають низку пропозицій до освітньої програми 2024 року.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час акредитаційного візиту ЕГ переконалась, що практика збирання інформації про подальший кар'єрний шлях випускників ОП здійснюється на постійній основі гарантом, НПП випускової кафедри та навчальною частиною факультету. Оскільки більшість випускників розподіляється у підрозділи Збройних Сил та інших силових структур України, їх подальша кар'єра постійно перебуває у полі зору гаранта, керівництва випускової кафедри та ВІКНУ. Начальник кафедри окремо стежить за просуванням кращих випускників з метою комплектування вакансій науково-педагогічних працівників та відбору претендентів на вступ до ад'юнктури. ЕГ пересвідчилась у наявності на кафедрі інформації про найкращих випускників. З метою популяризації бойового досвіду випускників ВІКНУ сформовано спеціальне видання, що сприяє вихованню патріотизму серед здобувачів освіти, а в головному холі ВІКНУ наявний стенд з інформацією про найвідоміших випускників, серед яких є Герої України. Під час фокус-групи випускники підтвердили високий рівень підготовки фахівців за даною ОП та зазначили, що підтримують постійний зв'язок з ВІКНУ.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники та роботодавці активно залучаються до вдосконалення програми та підвищення якості надання освітніх послуг. Під час зустрічей з фокус-групами було підтверджено, що ВІКНУ проводить комплекс заходів з метою внутрішнього забезпечення якості освіти. Здійснюється регулярний моніторинг якості освітніх програм шляхом їх перегляду та оновлення. На постійній основі проводиться опитування здобувачів освіти, НПП стосовно якості освітнього процесу. Гарант на зустрічі з ЕГ повідомив, що в процесі здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП «Воєнна політологія» було виявлено окремі недоліки, які стосувалися необхідності актуалізації практичної підготовки у сфері інформаційно-пропагандистського забезпечення військових підрозділів та вивчення реального бойового досвіду військових політологів. На основі цього аналізу в редакцію ОП 2021 року були внесені зміни, які полягали у додаванні відповідних ОК сучасної політичної історії та філософії. ВІКНУ підтримує тісні зв'язки з випускниками, сприяє проходженню здобувачами практичної підготовки та їх подальшому працевлаштуванню. Існує практика зовнішнього рецензування освітніх програм стейкхолдерами, що було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. Для оперативного реагування на виявлені недоліки регулярно проводяться опитування учасників освітнього процесу, результати яких було надано експертній групі для ознайомлення. Процедури зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості сприймаються всіма учасниками освітнього процесу як механізми підвищення якості підготовки фахівців у галузі воєнної політології.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки ОП «Воєнна політологія» у Військовому інституті КНУ ім. Тараса Шевченка акредитується вперше, то під час впровадження програми було враховано аналіз результатів попередніх акредитацій освітніх програм КНУТШ та ВІКНУ у 2019-2023 роках. На зустрічі з фокус-групами, представники керівництва КНУТШ та відділу забезпечення якості вищої освіти повідомили експертній групі, що за результатами акредитацій було вжито низку заходів для належного забезпечення її якості освітніх програм, які реалізуються в КНУТШ. Зазначені заходи дозволили комплексно підійти до забезпечення якості освітньої програми з урахуванням кращих практик.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами оцінювання ОП «Воєнна політологія» можна констатувати, що у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка сформована культура якості, котра сприяє постійному розвитку та вдосконаленню програми, а також підвищенню якості освітнього процесу. ЕГ було зазначено, що у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка на момент проведення виїзної акредитаційної експертизи відсутній окремий структурний підрозділ, відповідальний за питання якості вищої освіти. Проте, під час фінальної зустрічі представники керівництва ВІКНУ проінформували ЕГ, що рішення про створення такого підрозділу вже прийнято. Відповідний наказ про його утворення підписано. Очікується, що найближчим часом даний структурний підрозділ розпочне активну роботу з питань забезпечення якості та вдосконалення освітньої діяльності ВІКНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. Моніторинг освітніх програм у КНУТШ здійснюється системно на двох рівнях: на локальному та загальноуніверситетському рівні. Для оперативного реагування на проблемні моменти в реалізації програм у ВІКНУ проводяться регулярні опитування ключових стейкхолдерів – здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців, з метою отримання зворотного зв'язку щодо їх рівня задоволеності якістю освітніх програм, організацією освітнього процесу, якістю викладання тощо. Позитивні практики. Замовник освітніх послуг – Головне управління морально-психологічного забезпечення ЗСУ – активно залучений до процесу забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти. На постійній основі здійснюється моніторинг кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Нещодавно створення окремого структурного підрозділу відповідального за питання якості вищої освіти у ВІКНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони. До складу робочої групи чинної ОП «Воєнна політологія» входять лише НПП. Рекомендації. Гаранту під час наступного оновлення ОП, яке планується у 2024 році, керуючись локальними нормативними документами створити комітет освітньої програми з-поміж НПП, здобувачів вищої освіти та представників Замовника, що сприятиме врахуванню потреб та інтересів усіх зацікавлених сторін та дозволить підвищити якість і конкурентоспроможність освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7 повністю. Вимоги підкритеріїв 8.1 виконані частково. Суттєві недоліки: відсутні. Несуттєвим недоліком ЕГ вважає: • недолік за підкритерієм 8.1. обмежене представництво учасників робочої групи виключно представниками науково-педагогічного персоналу. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 8 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ існують чіткі та зрозумілі правила і процедури, які визначають права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Ці норми визначаються відповідно до чинного законодавства України, а також Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/EwNh76Hw>), Положення про Військовий інститут (<https://mil.univ.kiev.ua/page/study/15>), Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/JwNh5kyV>) та Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/XwNh5IdP>). Усі документи є доступні для перегляду та завантаження. На зустрічах з фокус-групами було визначено, що правила і процедури, викладені у документах, є чіткими та зрозумілими, учасники освітнього процесу ознайомлені з вищенаведеними документами та дотримуються їх положень.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Оприлюднення проекту ОП не здійснювалось відповідно до наказів Міністерства оборони України від 28.12.2016 № 727 «Про затвердження Порядку використання мережі Інтернет у системі Міністерства оборони України» та Міністерства освіти і науки від 02.01.2019 № 1 «Про затвердження Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України». ЕГ встановлено, що проект ОП було своєчасно доведено до усіх учасників освітнього процесу, всі пропозиції щодо покращення ОП приймалися гарантом ОП та НПП кафедри військової політології ВІКНУ. Експертна група висловила рекомендацію при наступному оновленні програми узагальнювати всі пропозиції стейкхолдерів в окремому звіті за результатами громадського обговорення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Відповідно до наказів Міністерства оборони України від 28.12.2016 № 727 «Про затвердження Порядку використання мережі Інтернет у системі Міністерства оборони України» та Міністерства освіти і науки від 02.01.2019 № 1 «Про затвердження Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України» інформація про ОП «Воєнна політологія» на офіційному веб-сайті ЗВО не розміщувалась.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Діяльність ВІКНУ в контексті критерію 9 відповідає вимогам законодавства та нормативно-правовій базі з питань провадження освітньої діяльності, наказам і розпорядженням центральних органів виконавчої влади, яким підпорядкований ЗВО. Вся необхідна інформація для стейкхолдерів і учасників освітнього процесу оперативно надається за запитом зацікавлених осіб та на належному рівні структурована і впорядкована.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. Відповідно до встановлених вимог, інформація про програму обмежена у доступі для широкого загалу. Рекомендації. ЕГ з розумінням ставиться до того, що через специфіку підготовки військових фахівців, зміст освітньої програми не може бути повністю оприлюднений. Проте, з огляду на принципи прозорості та підзвітності, варто знайти оптимальний баланс у розкритті необхідних відомостей про ОП. Наприклад, можна опублікувати її загальний опис та структуру в межах дозволеного, не розголошуючи закриті елементи. Така обмежена інформаційна відкритість сприятиме довірі громадськості. ЕГ рекомендує гаранту при наступному оновленні програми узагальнювати всі пропозиції стейкхолдерів в окремому звіті за результатами громадського обговорення, що дозволить систематизувати зворотний зв'язок та побажання від усіх стейкхолдерів та сприятиме комплексному оновленню програми. Рекомендовано впорядкувати наповнення сайту ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/>) – інформація про структурну приналежність кафедри військової політології до відповідного структурного підрозділу розміщено як на сторінці факультету післядипломної освіти (<https://mil.knu.ua/page/struct/12>), так і на сторінці військового гуманітарно-лінгвістичного факультету (<https://mil.knu.ua/page/struct/10>).

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП «Воєнна політологія» та освітня діяльність за ОП «Воєнна політологія» відповідають вимогам підкритеріїв 9.1 повністю. Вимоги підкритеріїв 9.2, 9.3 виконані частково. Суттєві недоліки відсутні. Несуттєвими недоліками ЕГ вважає недоліки за підкритеріями 9.2, 9.3, які станом на сьогодні та з урахуванням специфіки вищого військового закладу освіти не піддаються корекції, за виключенням підкритерію 9.3, зауваження щодо покращення якого були написані в рекомендаціях. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Воєнна політологія» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шмаленко Юлія Іванівна

Члени експертної групи

Свідерська Ольга Іванівна

Солтівський Орест Ростиславович